

Silta

Tamperelainen
seurakuntalehti

Helmikuu 2024

Enemmistö Tampereen papeista kannattaa samaa sukupuolta olevan parin vihkimistä

Sivut A 4–5

siltaalehti.fi

Näyttelijä
Tommi Raitolehto:

Sivut A 8–10

Vähemmän tärkeitä asioita ei kannata murehtia liikaa

Kuva: Iikka Sijäläinen

Kirkolla on tehtävää ilmasto-
talkoissa
Sivu A 3

Kuva: Aarne Orrnio

Kirkolla on tärkeä asema yhteiskunta-
keskusteluissa
Sivut A 6–7

Kuva: Hannu Jukola

Kirjoittamisen opettaminen on unelmien täyttymys
Sivu A 14

Kuva: Hannu Jukola

PÄÄKIRJOITUS

Kirsi Airikka
päätoimittaja

Tampere 7.2.2024

Silta osallistuu yhteiskunnalliseen keskusteluun

Silta täyttää helmikuussa kymmenen vuotta, ja tämä parhaillaan lukemasi lehti on jo seurakuntalehden 102. numero.

Seurakuntalehti elää ja hengittää kotikaupunkinsa elämää. Se kertoo ihmisten arjesta, ilmiöistä, paikallisista asioista ja seurakuntien tapahtumista.

Silta seuraa ja kertoo lukijoilleen myös Kristuksen kirkon valtakunnallisesta ja maailmanlaajuisesta toiminnasta sekä uskontojen vuoropuhelusta.

Lukijoiden mukaan kiinnostavimpia juttuaiheita Sillassa ovat paikalliset aiheet ja ilmiöt, hyvinvointi ja terveys, yhteiskunnalliset aiheet sekä ihmissuhteet. (Seurakuntien empatia- ja tunnettuustutkimus 2023)

Toimitus on edistänyt Sillan tunnettuutta muun muassa verkostoitumalla entistä vahvemmin kaupungin muiden toimijoiden kanssa.

Seurakuntalehdellä on ollut hieno mahdollisuus lisätä vuorovaihtusta myös nuorten kanssa, kun toimitus on saanut useita vierailukutsuja tamperelaisista lukioista. Tampereen seurakuntien viestinnästä, mediasuhteista, seurakuntalehden tekemisestä sekä uskonnoista on käyty kiinnostavia keskusteluja Uskonnot ja media -kurssien oppilaiden kanssa.

// Kirkolla on herkät tuntosarvet ja se toimii ja työskentelee monien yhteiskunnallisten teemojen ytimessä.

Silta osallistuu yhteiskunnalliseen keskusteluun ja tuo esiin kirkolle, kristityille ja toimitukselle tärkeitä arvoja. Niitä ovat muun muassa ihmisarvo, yhdenvertaisuus, auttaminen, syrjäytymisen ehkäiseminen, ekologisuus ja ilmastonmuutoksen ehkäiseminen.

Evankelis-luterilaisen kirkon arkkipiispa Tapio Luoma korostaa, ettei kirkkoa voi syrjäyttää yhteiskunnallisesta keskustelusta. Vaikka kirkko ei ole poliittinen toimija, sillä on kuitenkin oltava oikeus esittää kantojaan yhteiskunnallisiin kysymyksiin, vakuuttaa arkkipiispa tämän lehden haastattelussa.

Arkkipiispan mukaan kirkolla on herkät tuntosarvet ja se toimii ja työskentelee monien yhteiskunnallisten teemojen ytimessä.

Esimerkiksi diakoniatyön kautta seurakuntien työntekijöillä myös on hyvä tuntuma siihen, millainen elämäntilanne on maamme heikossa asemassa olevilla ihmisillä. Kirkon ruokapankit kantavat isoa vastuuta vähävaraisten auttamisesta yhteiskunnan tukimuotojen rinnalla.

Kirkon yhteiskunnallisesta vastuunkannosta on hyvänä esimerkkinä myös juuri alkanut Yhteisvastuukeräys, joka tänä vuonna auttaa nuoria kohti valoisampaa tulevaisuutta. Jo 74 vuotta toiminut keräys auttaa hädänalaisia syntyperään, uskontoon tai poliittiseen vakaumukseen katsomatta Suomessa ja maailman katastrofialueilla.

Tärkeän yhteiskunnallisen arvokeskustelun tulee jatkua helmikuussa, kun Suomeen valitaan uusi tasavallan presidentti. Samoin se jatkuu Kirkon juhlissa toukokuussa Tampereella, kun arkkipiispa Luoma keskustelee yhteiskunnan arvoista suomalaisten vaikuttajien kanssa 18. toukokuuta Tuomiokirkossa. ♦

Helmikuu

TULEVAT PYHÄT 11.2. – 3.3.2024

11.2. Kassakaappisopimus

Röyhkeät Sebedeuksen pojat ehdottavat salaista sopimusta: "Miten olisi meille parhaat lautaspaikat?" Jeesus osoittaa, kuka on arvokkain: pöydässä tarjoileva palvelija. (Mark. 10:32–45)

18.2. Erämaassa vai autiomaassa

Suomalaiselle matka erämaassa merkitsee rauhaa ja itse valittua yksinäisyyttä. Raamatussa taas matkataan autiomaassa ja aivan toisella tavalla: se on syyllisyyden ja häpeän, kaaoksen ja vaaran paikka. Sinne Jeesus johdetaan. (Mark. 1:12–13)

25.2. Coxan asiakkaaksi

Jaakobin painiksi sanotaan sellaista sisäistä kamppailua, jossa on vaikea valita kahden

arvokkaan välillä. Jaakobin veljeskunnaksi taas kutsutaan, ainakin kirkollisissa piireissä, kaikkia lonkkavaivaisia. (1. Moos. 32:23–32)

3.3. Vihapuhetta

Jeesus saa kuulla vihapuhetta. Hän ei ota solvauksia vastaan, sillä hän tietää, että on arvokas, koska on kuullut sanat: "Tämä on rakas poikani." Hän voi sanoa tuntevansa Isän taivaassa. (Joh. 8:46–59)

Kysymyksiä uskosta ja elämästä – todistuksia ja raamattuopetusta 14.2. kello 18 Hervannan kirkossa

SUURI ERÄMAAELLAUS

Israelin kansan erämaavaellus kesti 40 vuotta. Sinä aikana paimentolaisheimosta tuli kansa, jolla oli lait, uskonto ja yhteiskuntajärjestys. Arkkikertomus kansan taivalluksesta kertoo myös ihmisen elämän matkasta: unelmilla on taipumus toteutua, mutta toisin kuin kuvittelemme. Jumala kyllä huolehtii meistä ja tiestämme. Perustehtävämme on luottaa Jumalaan. Sinut ja minut on kutsuttu tiellemme. Meidän on sallittava kutsumuksemme kasvaa yhä syvemmäksi. Olemme elämämme tiellä luottamuksen pyhiinvaeltajia.

PALSTAN TEKSTIT: **Matti Huotari**

Kuva: Jussi Laitinen

HELMI

"Jotka tulevat suorinta tietä, saapuvat tyhjin taskuin. Jotka ovat kolonneet kaikki polut, tulevat säihkyvin silmin, polvet ruvella, outoja hedelmiä hauraassa säkissään. Niin se ystäväni on, niin se on, että eksymättä et löydä perille.

Tommy Tabermann

7

kysymystä

Kuva: Ilkka Sipiläisen albumi

Suomen Lähetysseuran johtava vaikuttamistyön asiantuntija Niko Humalisto (vas.) sekä Eric Kapira, Ilkka Sipiläinen ja Linköpingin hiippakunnan piispa Marika Markovits osallistuivat Dubain kokouksen sivutapahtumaan, jossa käsiteltiin oikeudenmukaista siirtymää päästöttömään yhteiskuntaan ja kirkkojen roolia esimerkin näyttämässä. Puheenjohtajana toimi SAK:n johtava asiantuntija Pia Björkbacka.

Hiilineutraali kirkko: karkaavatko tavoitteet?

Hiilineutraali kirkko -tiekartassa tavoitteet vuodelle 2025 ovat öljytön kirkko, fossiiliton sähkö, päästöjen kompensointi ja Kirkon ympäristödiplomi kaikilla seurakunnilla.

1 Näyttävätkö tavoitteet olevan saavutettavissa, Kirkkohallituksen kestävän kehityksen ja ympäristöasioiden johtava asiantuntija Ilkka Sipiläinen?

– Ne ovat vaativia tavoitteita, ja niiden saavuttamiseen on vielä matkaa. Työskentelemme kovasti kyseisten tavoitteiden saavuttamiseksi, ja tukena on erityinen kirkon kärkihanke.

– Vuosina 2020 ja 2021 työskenteli asiantuntija tukemassa seurakuntia siirtymään rakennuksissa fossiiliton energiaan. Tälle ja seuraavalle vuodelle on rekrytoitu talotekniikan asiantuntija, joka on yhteydessä seurakuntiin ja jonka palveluja ne voivat käyttää.

– Tällä hetkellä öljylämmityksessä on noin 8 prosenttia rakennuskannasta. Viime vuoden tuimme tehostetusti seurakuntia hankkimaan ympäristödiplomin. Palkattuna oli asiantuntija. Käytännössä kaikilla suurimmilla seurakunnilla on jo diplomi, mutta matkaa tavoitteeseen on vielä.

2 Missä erityisesti on kirmistä?

– Seurakunnilla on noin 7000 rakennusta. Niiden ilmastovaikutus on aivan ratkaiseva. Jo siirtyminen fossiiliton sähköön auttaa paljon, ja edellä mainittu öljystä luopuminen.

Myös ruokaan ja liikkumiseen liittyy runsaasti päästöjä.

3 Tampereella meneillään on ympäristöohjelman vuoden 2023 toteutuman selvittely. Ympäristödiplomi on voimassa vuoden 2025 loppuun asti. Millaiseksi työkaluksi diplomi on osoittautunut?

– Tampereen seurakunnat ovat olleet mukana kirkon ympäristöjärjestelmässä jo sen alkuajoista asti. Se kertoo arvostettavasta ja pitkäjänteisestä sitoutumisesta ympäristötyöhön.

– Seurakunnat ovat liittyneet varsin vahvasti mukaan järjestelmään. Se tarjoaa seurakunnille räätälöidyn, päivitetyn ja koetellun välineen huolehtia ympäristövastuustaan ja pyrkiä hiilineutraalisuuteen vuoteen 2030 mennessä.

4 Dubain ilmastokokousta on kutsuttu myös draamaksi ja silmälläkääntötempuksi. Millainen yleisvaihtelu itsellesi jäi kokouksesta?

– Kokous oli yllättäen tuloksiltaan varsin onnistunut. Isäntä, Arabiemiraatit hoiti tehtävänsä hyvin. Jo kokouksen alussa saatiin perustettua globaalinen etelän toivoma, ilmasto-oikeudenmukaisuutta lisäävä rahasto korvaamaan menetyksiä ja vahinkoja.

– Toinen pitkäaikainen tavoite oli kirjata öljystä luopuminen sopimukseen. Siinäkin kokouksessa onnistuttiin, joskin vielä heikohkolla kirjauksella. On upeaa, että tällaisena aikana 197 maata voi sopia yksimielisesti tavoitteista! Lisää työtä tarvitaan, mutta silti.

5 Oliko ilmasto-oikeudenmukaisuus esillä?

– Rahaston rahoitus on vielä puutteellista. Globaali pohjoinen on aiheuttanut ilmastomuutoksen, ja sen tulee ottaa vastuu paitsi sen hillitsemisestä myös syntyneestä ilmastovelasta.

– Yritysten toiminta voi auttaa siinä, mutta kirkkojen mielestä tarvitaan ilmastorahoitukseen vastikkeetonta rahaa valtioilta. Se suuntautuu myös kaikkein haavoittuvimmassa asemassa oleville.

6 Miten kirkko voi osaltaan edistää Dubain päätösten toteutumista?

– Tekemällä oman osansa ilmastotalkoissa. Kirkon ympäristöjärjestelmään sisältyy myös tuki lähetykselle ja kansainväliselle diakonialle. Kirkko pitää keskusteluissa, kannanotoissa ja kansainvälisissä kirkkoliitoissa esillä ilmasto-oikeudenmukaisuutta.

7 Suomen ja Ruotsin evankelis-luterilaiset kirkot ja Suomen Lähetysseura järjestivät Dubain kokouksen yhteydessä sivutapahtuman. Mikä sen anti on tulevaisuudelle?

– Tapahtumassa puhuivat lisäksi ruotsalainen piispa Marika Markovits ja tansanialainen nuori vaikuttaja Erick Capira. Viestimme oli hyvin saman suuntainen. Tarvitaan ilmastooikeudenmukaisuutta ja päästöjen hillitsemistä. Jatkuva pienten askelien ottaminen ja päättäväinen suunnassa pysyminen vievät oikeaan suuntaan. On vain jo kiire. ♦

Asta Kettunen

Seurakunnista haetaan apua kasvavassa määrin

Ruoka-apua tarvitsevien määrä Tampereella jatkaa kasvuun jo viidettä vuotta. Tampereen seurakuntien ja seurakuntien yhteistyöverkoston kautta jaettiin Tampereella vuonna 2023 ruoka-avustuksia 177 528 kappaletta. Määrä on kasvanut vuosi vuodelta.

– Työtä tehdään alati hankalammissa olosuhteissa lahjoitusten vähentyessä. Lyhytaikaiseksi tarkoitetusta avusta on tullut monille ihmisille pitkäkestoinen keino selvittää arjen haasteista, kertoo Tampereen ev.lut. seurakuntien ruoka-avun asiantuntija **Marja Palkonen**.

– Ruokapankilla on tehty suunnitelmallista kehitystyötä apua tarvitsevien ihmisten ruokaturvan varmistamiseksi myös tuleville vuosille.

Tampereen seurakuntien diakoniatyöntekijät kohtasivat viime vuoden aikana noin 20 000 ihmistä, joko ennakkoon sovitusti vastaanotolla tai muissa tilanteissa.

Yleisimmin diakonian vastaanotolle veivät taloushuolet. Myös terveysongelmat ja ihmisuhteisiin liittyvät asiat olivat usein vastaanotolle hakeutumisen syynä.

Avun tarve on näkynyt myös seurakuntien perheneuvonnassa asiakasmäärien ja tapaamisten kokonaismäärän kasvuna. Yleisimpiä tulosityitä olivat viime vuonna vuorovaikutusongelmat, psykososiaaliset vaikeudet ja erokysymykset.

Mummon Kammari etsii tukijoita

Mummon Kammari etsii yrityskumppaneita, jotka voisivat auttaa palkkaamaan kesätyöntekijöitä vanhusten asiointi- ja ulkoiluavuksi. Vapaaehtoisien vanhustyön keskuksen palkataan kesäksi kymmenen nuorta aikuista.

He auttavat kesän aikana jopa sataa vanhusta, toimivat heidän juttukaverina, saattavat esimerkiksi lääkärikäynneille ja kauppaan ja käyvät heidän kanssaan kävelylenkeillä.

– Vaatimuksena on 18 vuoden ikä, mutta ammattipintoja ei vaadita, kiinnostus ikäihmisten auttamiseen ja heidän elämäntarinoidensa kuuntelemiseen riittää, kertoo Mummon Kammarin toiminnanohjaaja **Maria Vuoristo**.

Kesätyöntekijät tekevät kuuden tunnin työpäivää, ja kuukauden palkka on noin 1200 euroa. Mummon Kammari hakee tamperelaisyrittäjistä sponsoreita näiden palkkakulujen maksamiseksi.

Ensimmäisenä tukijoiksi lähtivät Gogo Liikuntakeskus ja Gogo Express, joiden tuella palkataan kaksi työntekijää. Gronlund Palvelut lahjoittaa viiden kesätyöntekijän palkan kuukauden ajaksi vanhusten ulkoiluapuun.

Tampereen seurakuntien kesätyöhaaku päättyy 11. helmikuuta. Paikkoja on tarjolla noin 180, joista parikymmentä on 14–17-vuotiaille tarkoitettuja kahden viikon mittaisia jaksoja. Suurin osa kesätyöistä on puisto- ja hautausmaatiitä.

Tiedot kesätyöpaikoista:

tampereenseurakunnat.fi/kesatyö.

Ruuhkat tasoittuivat kappeleissa

Kalevankankaan ja Lamminpään siunauskappeleissa pidettävien tilaisuuksien määrää on saatu tasoitettua.

Vielä joulukuussa kaikki siunauksiin tarkoitetut ajat olivat käytössä Kalevankankaalla, ja siunauksia on pyritty ohjaamaan erityisesti Lamminpään. Ko-

kemukset tästä ovat olleet ihan hyvät, eikä omaisilta ole tullut kielteistä palautetta, kertoo hautaustoimen johtaja Jyrki Lehtonen.

Tampereen seurakunnilla on menellään säilytystilahanke. Lisätila on Lehtosen mukaan saatu käyttöön viimeistään

vuoden loppuun mennessä.

Kalevankankaalla ja Lamminpäässä siunataan vuosittain yhteensä noin 1400 vainajaa. Vatialan siunauskappelissa, joka on suljettu yli kahdeksi vuodeksi sisäilmaongelmien vuoksi, on siunattu vuosittain 400–450 vainajaa.

Enemmistö Tampereen papeista kannattaa samaa sukupuolta olevan parin vihkimistä

Enemmistö Tampereen seurakuntien papeista on valmis vihkimään samaa sukupuolta olevan parin avioliittoon. Reilu puolet papeista on myös valmis vihkimiseen vastoin kirkon virallista päätöstä.

Tulokset käyvät ilmi kyselyistä, jotka tehtiin Tampereen seurakunnissa sekä yleisissä tehtävissä toimiville papeille vuonna 2016 ja vuoden 2024 alussa. Anonyymi kysely lähetettiin 77 papille, joista 54 osallistui tutkimukseen. Vastausprosentti oli 70 sekä vuonna 2016 että tänä vuonna.

Tämän vuoden alussa toteutetussa kyselyssä 77,8 prosenttia papeista on valmis vihkimään samaa sukupuolta olevan parin avioliittoon. Papeista reilu viidesosa eli 22,2 prosenttia ei halua vihkiä samaa sukupuolta olevaa paria.

Vuonna 2016 vain reilu puolet papeista eli 54,1 prosenttia vastaajista oli valmis itse vihkimään samaa sukupuolta olevan parin. Kielteisen kannan otti 45,9 prosenttia vastaajista.

Mikä voi selittää pappien mielipiteiden merkittävää muutosta vihkimisasiassa noin viiden vuoden aikana, tuomiorovasti **Olli-Pekka Silfverhuth**?

– Merkittävin syy lienee siinä, että yleinen suhtautuminen samaa sukupuolta olevien kirkollisiin vihkimisiin on tullut aiempaa hyväksyttäväksi nykyisen avioliittolain myötä. Papistossa on tapahtunut myös paljon muutoksia edellisen kyselyn jälkeen.

– Toisaalta joidenkin pappien kanta on muuttunut oman ajatustyön ja ehkä teologisen pohtimisenkin kautta, lisää Silfverhuth.

Muutoksia asenteissa

Myös pappien mielipide vihkimisestä ilman kirkon virallista päätöstä on muuttunut. Vuonna 2016 vain alle viidennes vastaajista olisi ollut valmis vihkimään ilman kirkon virallista päätöstä. Tänä vuonna reilu puolet eli 57,4 prosenttia papeista vihki samaa sukupuolta olevia pareja, vaikkei asiasta ole kirkolliskokouksen virallista päätöstä. Papeista 42,6 prosenttia ei halua vihkiä vastoin kirkon päätöstä.

– Moni pappi on tällä hetkellä turhautunut kirkon virallisiin linjauksiin, joissa ei päästä eteenpäin. Kun kirkolliskokous vasta kerää kolmen neljäsosan enemmistöä, kohtaavat papit jatkuvasti kihlapareja heille tärkeässä hetkessä. Elämä ja rakkaus eivät odota kirkon päätöksentekoa, sanoo Silfverhuth.

– On kuitenkin huomioitava, että monille papeille myös kirkon virallisilla päätöksillä on merkitystä, ja sen takia kynnys vihkimiseen on tässä tilanteessa korkea.

Kyselyssä papeilla oli myös mahdollisuus kirjoittaa vapaasti ajatuksistaan vihkimisasiasta.

– Tampereen seurakuntien papeilla vaikuttaa olevan vahva halu edistää avoimuutta, tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta ja moninaisuuden hyväksymistä, summaa tuomiorovasti.

– Kysely nosti esiin myös kysymyksen omantunnonvapaudesta samaa sukupuolta olevien vihkimisten kohdalla. Osa toivoi selkeämpiä linjauksia ja avointa vuoropuhelua erilaisten näkemysten välillä, lisää Silfverhuth. ♦

Kirsi Airikka

Yhteisvastuun sydämellä nuorten yksinäisyys

Tammikuun lopussa alkanut Yhteisvastuukeräys tukee nuoria Suomessa ja maailmalla. Tänä vuonna avun vievät perille HelsinkiMissio, Suomen evankelis-luterilaisen kirkon seurakunnat ja Kirkon Ulkomaanapu.

Yhteisvastuu auttaa nuoria, jotka kokevat syvää yksinäisyyttä tai ovat vaarassa syrjäytyä, menettää elämähallintansa tai mahdollisuutensa hyvään elämään.

Yksinäisyys on ahdistava, yksilöllinen kokemus ulkopuolisuudesta ja erillisyydestä. Tällä hetkellä yläkoulun ja toisen asteen opiskelijoista noin 14 prosenttia kokee yksinäisyyttä.

Yhteisvastuukeräyksen keräystuotoista 40 prosenttia lahjoitetaan Suomeen. Tänä vuonna 20 prosenttia oh-

jataan HelsinkiMission kautta yksinäisten nuorten tukemiseen. Toiset 20 prosenttia jää seurakunnille nuorten tukemiseen ja paikalliseen auttamistyöhön.

Joskus voi näyttää siltä, että lapsella tai nuorella on kavereita, mutta tosiasiassa hän on yksin. Tämä on 16-vuotiaan **Lauri Pajukankaan** kokemus.

– Nuorempana minulla oli kyllä kaveriporukka, mutta sen sisällä minua kiusattiin ja poissuljettiin, hän kertoo.

Pajukankaan rooli oli luokan poikien keskuudessa ”se herkkis”. Hänestä vitsailtiin eikä ikäviä sanoja säästely. Kun hän toisinaan alkoi itkeä, toiset ilkkuivat: ”Menikö tunteisiin?”

– Se oli kaikista inhottavinta. Tuntuu, että poikien kesken tunteita ei saanut kokea eikä näyttää.

Hän ei ole kokemuksensa kanssa

yksin. Joka kuudes nuori kokee tälläkin hetkellä yksinäisyyttä. Tilanne pahentui koronapandemian aikana eikä ole palautunut sitä edeltävälle tasolle.

Yksinäisyys haittaa keskittymistä oppitunneilla ja on yhteydessä liialliseen sosiaalisen median käyttöön, koulupoissaoloihin ja mielenterveysongelmiin.

Yksinäisyyttä kokevista nuorisista kolmannes ei tapaa ikätovereitaan koulun ulkopuolella viikoittain, edes verkossa. Tilanne on vakava.

Ulkomailla autetaan nuoria katastrofialueilla ja Ugandassa

Kirkon Ulkomaanapu (KUA) auttaa maailman katastrofialueilla esimerkiksi mahdollistamalla lasten ja nuorten koulunkäyntiä sekä ammatillista koulutusta. Tänä vuonna kampanjan esimerkkikohteena on Uganda. KUA työskentelee Ugandassa kuudella paikallisasutusalueella.

Koulutushankkeiden avulla edistetään koulutuksen saatavuutta muun muassa rakentamalla uusia luokkahuoneita sekä jakamalla oppimateriaaleja ja hygieniapakkauksia.

Koulutuksen laatua parannetaan opettajankoulutuksella sekä tarjoamalla psykososiaalista tukea ja opinto-ohjausta.

Nuoria voi tukea Yhteisvastuukeräyksen kautta verkossa, osoitteessa tampereenseurakunnat.fi/yhteisvastuu tai osallistumalla paikallisiin tapahtumiin ja lipaskeräyksiin. ♦

Tampereen seurakuntien

Yhteisvastuutapahtumia tämän lehden B-osassa

Kuva: Kirkon Ulkomaanapu

Tumaine Sebikari saapui Ugandaan yksin 16-vuotiaana paettuaan Kongon demokraattisen tasavallan konfliktia. Kolme vuotta sitten hänen toinen jalkansa jouduttiin sairauden vuoksi amputoimaan. Nyt hän on saanut mahdollisuuden opiskella itselleen ammatin, jossa vamma ei haittaa.

Uusi verkkolehti pureutuu virsiin ja jumalanpalveluselämään

Hymnologian ja liturgiikan seura on perustanut verkkolehden, jonka nimenä on *Lähteiltä – Kirjoituksia hymnologista ja liturgiikasta*.

Avoin ja yleistajuinen julkaisu löytyy osoitteella hymn.fi/verkkolehti.

Lehdessä julkaistaan seuran jäsenten

kirjoituksia suomeksi ja ruotsiksi. Teksteillä tehdään tunnetuksi hymnologian ja liturgiikan tutkimusta ja harrastusta.

Ensimmäisessä kirjoituksessa seuran puheenjohtaja Samuli Korkalainen pohdiskelee nimeltä kutsumista ja ulkopuolisuuden tunnetta jumalanpalveluksissa.

Hymnologia on hengellisen laulun tai virren tutkimusta. Erityisesti se liittyy seurakunnan yhteiseen laulamiseen.

Liturgiikassa tutkitaan jumalanpalveluksiin, kirkkovuoteen ja jumalanpalveluselämään liittyviä muotoja ja sisältöjä.

Kuva: Hannu Jukola

Tampereen seurakuntien viestintätiimi eli Hanna Koivumäki (vas.), Anne Rossi, Virve Jylhäsalu, Hannu Jukola, Kaarina Lehtisalo, Sami Kallioinen, Janne Aejmelaeus, Sari Laakso, Eva Wäljas, Asta Kettunen ja Kirsi Airikka juhlistivat Sillan kymmenvuotistaipaleita kakkukahvein.

Silta on vakiinnuttanut paikkansa Tampereen mediassa

Seurakuntalehti *Silta* täyttää helmikuussa kymmenen vuotta. Sen ensimmäinen numero ilmestyi 5. helmikuuta 2014. Sitä ennen Tampereen evankelis-luterilaisten seurakuntien lehti tunnettiin nimellä *Tampereen Kirkkosanomata*.

Silta on tamperelainen, ihmisläheinen seurakuntalehti, jota luetaan myös valtakunnallisesti sekä ulkomaita myöten.

– Edelleen lehden päätaivoitteita ovat elämästä, ihmisten arjesta, ilmiöistä, paikallisista asioista ja seurakuntien tapahtumista kertominen, keskustelun herättäminen sekä kirkon arvomaailman ilmentäminen, kertoo Sillan päätoimittaja **Kirsi Airikka**.

Lukijoiden mukaan kiinnostavimpia juttuaiheita Sillassa ovat paikalliset aiheet ja ilmiöt, hyvinvointi ja terveys, yhteiskunnalliset aiheet sekä ihmissuhteet. (Seurakuntien empatia- ja tunnetuustutkimus 2023)

Silta haluaa julkaista puhuttelevia ja kiinnostavia juttuja, joiden avulla lukijat voivat rakentaa kristillistä identiteettiään. Seurakuntalehti on yhteys kirkkoon monille niillekin kaupunkilaisille, jotka muuten ovat etäällä seurakuntien toiminnasta.

– *Silta* osallistuu yhteiskunnalliseen keskusteluun ja tuo esiin sille tärkeitä arvoja. Niitä ovat muun muassa ihmisarvo, yhdenvertaisuus, auttaminen, syrjäytymisen ehkäiseminen ja ekologisuus, sanoo Airikka.

Sillan tunnettuus on lisääntynyt

Noin 40 prosenttia tamperelaisista tuntee *Silta*-lehden ja on lukeutut sitä. Lehden tunnettuus ja lukeminen kasvavat merkittävästi keski-ikäisten, yli 55-vuotiaiden vastaajien keskuudessa.

– Toimitus on edelleen edistänyt Sillan tunnettuutta muun muassa verkostoitumalla entistä vahvemmin kaupungin mui-

den toimijoiden kanssa. Myös haastateltavien verkostot ovat lisänneet Sillan tunnettuutta, kun monet haastateltavat ja yhteistyökumppanit ovat jakaneet Sillan juttuja omissa kanavissaan, iloitsee päätoimittaja.

Tampereen seurakuntien viestintäjohtaja **Sami Kallioinen** vakuuttaa, että *Silta* on merkittävä paikallinen tiedotusväline *Aamulehden*, *Moron* ja *Tampereelaisen* rinnalla.

– Tutkittu tieto paikallisten juttujen merkityksestä ja kiinnostavuudesta alleviivaa tätä, sanoo Kallioinen ja viittaa tuoreeseen tutkimukseen, joka tehtiin seurakuntalehtien parissa. (2023)

Lehdellä on vankka asema kirkon viestinnässä

Hänen mukaansa seurakuntalehdillä on edelleen suuri merkitys seurakuntalaisten keskuudessa.

– Seurakuntalehti on yksi kolmesta keskeisestä yhteydestä seurakuntaan paikallisen median ja seurakunnan verkkosivujen ohella. Painetun lehden merkitys korostuu erityisesti ikääntyneiden seurakuntalaisten parissa.

– Kun *Silta* jaetaan myös kirkkoon kuulumattomille, lehti toimii sekä linkkinä että kutsukorttina. Suuri osa seurakunnan jäsenistäkin kohtaa seurakunnan Sillan kautta, lisää Kallioinen.

Sillan levikki on noin 90 000. Lehti jaetaan ilmaisjakeluna lähes kaikkiin tamperelaisilouksiin lukuun ottamatta niitä, joissa on mainos- ja ilmaisjakelukielto.

Lehden saatavuutta turvataan edelleen myös telinejakelulla. Lisäksi lehteä on saatavissa kirkoista ja muista seurakuntatiloista. Verkossa *Siltaa* voi lukea osoitteessa siltalehti.fi.

♦ **Työryhmä**

Kirkolliskokousvaalit toimitetaan 13. helmikuuta

Kirkolliskokouksen ja hiippakuntavaltuuston vaalit toimitetaan 13. helmikuuta.

Kirkolliskokousvaaleissa on 712 ehdokasta, joista maallikkoja on 505 ja pappeja 207. Ehdokkaiden keski-ikä on 53 vuotta.

Nuorin ehdokas on 19-vuotias ja vanhin 81-vuotias. Nuorten 18–29-vuotiaiden ehdokkaiden määrä on 44. Tiedot perustuvat ehdokasgalleriaan tallennettuihin tietoihin.

Tampereen hiippakunnassa kirkolliskokoukseen pyrkii 72 maallikkoehdokasta viideltä ehdokaslistalta. Pappisehdokkaita on 36 kolmelta ehdokaslistalta. Hiippakuntavaltuustoon tavoittelee 68 maallikkoa viideltä ehdokaslistalta ja 30 pappia kolmelta ehdokaslistalta.

Ehdokkaiden määrä on vähentynyt

Ehdokkaiden määrä on vähentynyt hieman edellisistä kirkolliskokousvaaleista, samoin valitsijayhdistysten.

– Kiinnostavaa on varsinkin pappien vaalissa aiempaa selkeämpi jakautuminen kahtia liberaaleihin ja konservatiivisiin valitsijayhdistyksiin useimmissa hiippakunnissa. Arvioni perusteella liberaaleiksi luettavilla listoilla on noin 40 prosenttia ja konservatiivisilla listoilla noin 60 prosenttia kaikista ehdokkaista, pohtii tutkija **Veli-Matti Salminen** Kirkon tutkimuksesta ja koulutuksesta.

Kirkolliskokoukseen valitaan hiippakunnista 96 edustajaa, joista 32 on pappeja ja 64 maallikoita. Maallikkoedustajien vaalissa äänioikeutettuja ovat kirkkovaltuustojen, seurakuntaneuvostojen ja yhteisten kirkkovaltuustojen maallikkojäsenet.

Papit valitsevat kirkolliskokouksen pappisedustajat lääninrovastin johtamassa kokouksessa. Uuden kirkolliskokouksen ja hiippakuntavaltuuston toimikausi on neljä vuotta, 1.5.2024–30.4.2028.

Kirkolliskokous on kirkon ylin päättävä elin. Se päättää muun muassa kirkon opista ja hallinnosta sekä kirkkolain sisällöstä. Näissä vaaleissa valittavista ehdokkaista muodostuva kirkolliskokous kokoontuu ensimmäiseen istuntoviikkoonsa 13.–17. toukokuuta.

Hiippakuntavaltuuston vaaleissa on 836 ehdokasta. Hiippakuntavaltuusto tukee ja edistää kirkon tehtävän toteutumista hiippakunnassa ja sen seurakunnissa. Sillä on muun muassa oikeus tehdä esityksiä kirkolliskokoukselle.

Kirkolliskokous- ja hiippakuntavaltuustovaalien ehdokasgalleriat: evl.fi/ehdokasgalleria sekä ruotsiksi: evl.fi/kandidatgalleriet

Kirkkoa ei voi syrjäyttää yhteiskunnallisesta keskustelusta

Arkkipiispa Tapio Luoma ei näe evankelisluterilaisen kirkon olevan poliittinen toimija. Monien haasteiden keskellä kirkolla on kuitenkin oltava oikeus esittää kantojaan myös yhteiskunnallisiin kysymyksiin.

Tammikuinen aamu Helsingin Etelärannassa ei ole enää pilkkopimeä. Aurinگون valo alkaa jo hieman kajastaa meren suunnasta.

Kirkkohallituksen rakennuksen käyttävät ovat vielä hiljaiset. Arkkipiispa **Tapio Luoma** kävelee reippain askelin toimittajaa vastaan ja samalla ottaa kupillisen kahvia automaatista.

Haastattelun taustalla on Luoman viime lokakuussa esittämä ja aika paljonkin polemiikkia aiheuttanut puheenvuoro: Miksi kirkko ei saa vaieta köyhyydestä yhteiskunnassa?

Arkkipiispa linjasi siinä, että kirkko asettuu heikoimpien puolelle ja voimistaa niiden ääntä, joilla sitä yhteiskunnassa ei ole.

Keskustelun aluksi Luoma korostaa yhtä asiaa. Kirkolla on oikeus ja jopa velvollisuus olla mukana suomalaisessa yhteiskunnallisessa keskustelussa.

Jo ennen arkkipiispan kannanottoa kirkon piiristä oli kuulunut yksittäisiä puheenvuoroja hallitusohjelmaan liit-

tyen. Sen miellettiin kohtelevan monia ihmisiä epäoikeudenmukaisesti.

– Sosiaalisessa mediassa näitä äänenpainoja pyrittiin suorastaan mitätöimään. Annettiin ymmärtää, että kirkon ei pitäisi lainkaan sekaantua tällaisiin asioihin, Luoma sanoo.

Hänen mukaansa kirkko ei sekaannukaan, mutta se on joka tapauksessa merkittävä yhteiskunnallinen toimija.

– Kirkolla on omasta työstään ja uskon perusteista käsin näkemystä ja kokemusta, ja siitä haluamme puhua, kun on kyse ihmisten hyvästä. Silloin se, mikä liittyy yhteiskunnalliseen elämään, kiinnostaa myös kirkkoa.

Arkkipiispa kiistää kuitenkin sen, että kirkko olisi jotenkin luisumassa poliittiseksi toimijaksi.

– Taustalla ei ole mitään puoluepoliittista, vaan katsomme enemmänkin esimerkiksi sitä, mitä Herramme Uudessa testamentissa opettaa tai miten hän toimii.

Miten kiristykset vaikuttavat?

Kirkon tuntosarvet ovat herkäät. Sillä on muun muassa diakoniatyön kautta erittäin hyvä tuntuma siihen, millainen elämäntilanne on heikossa asemassa olevilla ihmisillä.

Uuden hallitusohjelman mukanaan tuomat monenlaiset kiristykset koskettavat kaikkein kipeimmin juuri kyseistä joukkoa.

”Toimeentulon kanssa kamppailevalle perheenäidille ei kannata sanoa, että sinun täytyisi nyt ymmärtää tämä isompi kuva.”

– Seurakuntien työntekijät kohtaavat työssään näitä ihmisiä. Toimeentulon kanssa kamppailevalle perheenäidille ei kannata sanoa, että sinun täytyisi nyt ymmärtää tämä isompi kuva.

Kirkko näkee monenlaisen eriarvoistumisen, joka liittyy alueellisuuteen, sosiaaliseen ja taloudelliseen asemaan ja moneen muuhun seikkaan.

– Näidenkin kysymysten kanssa seurakuntamme ovat päivittäin tekemisissä.

Arkkipiispa pitää taloudesta huolehtimista ehdottomasti vastuullisena toimintana.

– Se, että halutaan saada maamme taloudellinen perusta kuntoon, on minusta mitä kannatettavinta. Uskon, että Suomessa myös hyvin laajasti ymmärretään, että meillä ei ole varaa ylläpitää näin monipuolista hyvinvointiyhteiskuntaa, ellei taloutemme ole tasapainossa.

Samaan hengenvetoon arkkipiispa lisää, että talous ei suinkaan ole kaikki kaikessa. Ihmisen elämään kuuluu monia muitakin ulottuvuuksia, jotka pitää ottaa huomioon.

– Ihmiskuvan ei koskaan pitäisi perustua siihen, millä taloudellinen toimija henkilö on tai millaista taloudellista hyötyä hänestä saadaan. Ihmisten hätä pitää aina myös ottaa tosissaan.

Luterilaisuus ja hyvinvointivaltio liittyvät yhteen

Luoma kertoo, että lokakuisen kannanottonsa jälkeen hänellä on haastettu esittämään omia vaihtoehtojaan maamme taloudellisten tilanteen ratkaisemiseksi.

Hän on kuitenkin kohteliaasti kieltäytynyt kunnialta.

– Jos kirkko alkaisi tehdä omia varjobudjettejaan, niin silloin sekaantuisimme asiaan, joka ei meille kuulu. Meillä on toimiva demokratia ja sen puitteissa valittu hallitus. Sen soisin kernaasti onnistuvan pitkän linjan tehtävässään.

Sitä arkkipiispa toivoo, että kirkko saisi jatkossakin olla mukana niissä keskusteluissa, joissa puhutaan maamme yhteiskunnan perusteista.

– Taustalla on sekin, että hyvinvointivaltiomme kytkeytyy niin vahvasti luterilaiseen yhteiskuntafilosofiaan. Siinä korostuvat yhteisvastuullisuus ja heikoimmista huolehtiminen.

Kuva: Aarne Ormio

Arkkipiispa Tapio Luoma tunnistaa ilmastokriisin ja sotien kaltaiset uhkakuvat, mutta suhtautuu silti myönteisesti tulevaisuuteen. Toimiva demokratia ja lapset antavat hänelle toivoa.

Arkkipiispa keskustelee arvoista Kirkon juhlassa

Arkkipiispa Tapio Luoma keskustelee yhteiskunnan arvoista Kirkon juhlassa lauantaina 18. toukokuuta Tampereen tuomiokirkossa. Arkkipiispan vieraaksi saapuu valtakunnallinen vaikuttaja kulttuurin, talouden tai politiikan huipulta.

Arvokeskustelu lauantaina 18.5. kello 9.30–10.30 Tampereen tuomiokirkko. Lisätietoja: kirkonjuhlat.fi

Kuva: Timo Jakonen

Arkkipiispa Tapio Luoma ei halua, että kirkko pidettäisiin ulkona yhteiskunnallisesta keskustelusta. Kirkolla on hänen mukaansa siihen paljonkin annettavaa. Hän keskusteli kirkon ja yhteiskunnan suhteesta tasavallan presidentti Sauli Niinistön kanssa Turun kirjamessuilla lokakuussa 2021.

Rasismikohu saattoi poikia myös hyvää

Viime kesänä rasismista tuli Suomessa korostetusti koko yhteiskunnan läpileikkaava asia.

Kesäkuussa toimintansa aloittanut Petteri Orpon hallitus ajautui jo alkumetreillään kriisiin, koska useiden perussuomalaisen ministerien todettiin harjoittaneen vuosien kuluessa rasistista ja äärioikeistolaisiksi tulkittua kirjoittelua.

Kohu laajeni, johti ministeri Vilhelm Junnilan eroon ja synnytti sivutuotteena laajaa polemiikkaa.

Arkkipiispa Luoman mukaan rasismi ei kuitenkaan koske vain julkisuudessa näkyviä poliitikkoja. Ikävä ilmiö piilee syvällä yhteiskunnassamme.

– Ajattelen niin, että vaikea kesä ja sitä seurannut keskustelu kääntyi kuitenkin jollakin tavalla myönteiseksi. Siinä tuli näkyväksi niitä ongelmakohtia, jotka kaipaavat yhteistä käsittelyä.

Luoma näkee keskeisenä kysymyksen ihmiskuvasta. Kristitylle kaikki ihmiset ovat Jumalan kuvia riippumatta ihonväristä ja etnisestä taustasta.

Hän uskoo, että jatkossa ollaan nykyistä tarkempia siitä, millä tavalla toisenlaisista ihmisistä puhutaan.

– On ollut myös jonkin verran yritystä päästää näitä ihmisiä enemmän julkisuudessa ääneen, mikä onkin tärkeää. Tätä ei kuitenkaan ole tapahtunut vielä riittävästi.

Lokerointi ehkäisee keskustelua

Poliittinen ja yhteiskunnallinen keskustelu lähtee nykyisin valitettavan helposti laukalle. Toisen kunnioittaminen loistaa poissaolollaan.

Usein väittelyssä otetaan valttikorttina esille arvot. Niihin tiukasti ankkuroituja omia näkökulmia halutaan todistaa ainoiksi oikeiksi.

Tapio Luoman mukaan arvokeskustelussa ei ole onnistuttu parhaalla mahdollisella tavalla.

– Arvojen punnitseminen suhteessa toisiinsa on hyvin vaikeaa. Se edellyttäisi kyseisten arvojen huolellista avaamista, mitä harvoin tapahtuu. Nyt arvokeskustelusta tulee helposti vain leimakirveiden heittäilyä. Puolin ja toisin.

Polarisaatiota on ilmassa Suomessakin, mutta arkkipiispa ei kuitenkaan usko siihen, että maamme jakaantuisi eri leireihin yhtä pahasti kuin esimerkiksi Yhdysvalloissa on tapahtunut.

– Meillä järjestelmä tuntuu olevan kestävämpi. Suomessa ei ole kaksipuoluejärjestelmää, joka on jo lähtökohtaisesti polarisoivaa.

Turvattomuus synnyttää lokeroajattelua

Luomaa ihmetyttää se, miksi on olemassa niin suuri kiusaus lokeroida ihmisiä heidän mielipiteidensä perusteella.

– Asioita katsotaan vain tietystä näkökulmasta, eikä kuunnella toisenlaisia ajatuksia. Tai jos sitten kuunnellaankin, niin ne halutaan tehdä naurunalaiseksi tai jopa vaientaa.

Luoma arvioi, että tämän jyrkän käytösmallin takana saattaa piillä turvattomuuden tunnetta. Sitä synnyttää esimerkiksi geopolittisen tilanteen nopea muuttuminen.

– Pintaan nousevat kaikki ne pelot ja uhkakuvat, joita periaatteessa aina on nurkan takana väijymässä. Nyt ne

”Haluan uskoa siihen, että poliittisesta kannasta riippumatta kaikki etsivät vilpittömästi Suomen yhteistä hyvää.”

ovat konkretisoituneet. Silloin haetaan tukea sellaisista ajattelutavoista, joissa voi kokea edes jollakin tavalla voimaantuvansa.

Ilmastokriisi pakottaa luopumiseen

Koko planeetan kannalta keskeisiä ja myös ahdistusta aiheuttavia kysymyksiä ovat luonnollisesti myös ilmastokriisi ja luontokato.

Arkkipiispa näkee näiden megahaasteiden kyseenalais-tavan monia totunnaisia asioita. Yksi niistä on ihmiskunnassa pitkään vallalla ollut edistysusko.

– En oikein tiedä, mihin me nyt edistymme, vaikka kaikki menee koko ajan eteenpäin. Etenkin ilmastokriisin myötä eteen on tullut yhä enemmän kysymys selviytymisestä.

Perinteisesti nykyiset sukupolvet ovat aina toivoneet jälkeläisilleen helpompaa ja vauraampaakin elämää. Tämä ei jatkossa toteudu enää automaattisesti.

– Uskon, että luopumisen eetos tulee jatkossa vahvistumaan. Sitä pitäisi pystyä käsittelemään niin, että asiasta ei synny pelkoa ja turvattomuuden tunnetta.

Yksi epävarmuuden aiheuttaja on voimakkaasti esillä oleva tekoäly.

Arkkipiispa näkee asiaan liittyvän huikeita mahdollisuuksia ja ”värisyttäviä uhkakuvia”.

– Se on kuin mikä tahansa inhimillinen innovaatio. Tekoälyäkin voidaan käyttää niin monenlaisiin tarkoituksiin.

Demokratia ja lapset tuovat toivoa

Maailma näyttää nykyisin varsin ikävältä paikalta. Koronasta jotenkin selvittiin, mutta geopolittinen tilanne on järkkynyt eri puolilla. Ilmastokriisi väijyy koko ajan taustalla.

Arkkipiispan mukaan syytä toivoon kuitenkin on, monellakin tasolla. Sitä hänelle antaa muun muassa maamme demokraattinen poliittinen järjestelmä.

– Se on jo itsessään arvokas. Haluan uskoa siihen, että poliittisesta kannasta riippumatta kaikki etsivät vilpittömästi Suomen yhteistä hyvää. Jos tämä katoaa, niin sitten kyseessä on iso uhka toivolle.

Luoma luottaa edelleen myös dialogiin keinona ratkaista vaikeita haasteita.

– Keskustelu voisi kieltämättä meilläkin olla parempaa, mutta ei se olematontakaan ole.

Henkilökohtaisesti arkkipiispalle toivon lähteenä ovat ennen muuta lapset. Viiden alle kouluikäisen lapsen iso-isä on pohdiskellut, millaisessa maailmassa nämä pienoiset saavat aikuisena elää.

– Jokainen lapsi on muistutus meille. Uhkakuvia on olemassa, mutta lasten tulevaisuuden eteen meidän kannattaa työskennellä ja katsella toiveikkaasti tulevaisuuteen.

Luoma kertoo, että arkkipiispan komeassa virkatalossa Turussa on ollut kolme vanhaa maalausta: Usko, Toivo ja Rakkaus. Viimeinen on vuosien kuluessa hävinnyt, mutta Usko ja Toivo ovat edelleen jäljellä.

– Toivossa näkyy pieniä lapsia. Mietin menneiden vuosisatojen ihmisiä; pitkälti juuri lapset auttoivat heitä jaksamaan. Jälkeläisistä oli pakko pitää huolta, vaikka olosuhteet olisivat olleet miten vaikeat tahansa. ♦

Vesa Keinonen

IHMISELLÄ ON TARVE TULLA NÄHDYKSI

Näyttelijä Tommi Raitolehto sanoo olevansa levoton ihminen, joka jatkuvasti miettii ihmisyyteen ja olemassaoloon liittyviä kysymyksiä. Lempeä pohdiskelija myös rönstyilee ja kyseenalaistaa omia päätelmiään.

TEKSTI: **Kirsi Airikka** KUVAT: **Hannu Jukola**

Tampereen teatteriohjelmistoa silmäillessä esiin nousee väkisinikin nimi **Tommi Raitolehto** – kuten usein ennenkin vuosien varrella. Yllättävää sen sijaan on, että Tampereen Työväen Teatterin luottonäyttelijää ei nähdäkään tänä vuonna oman työpaikkansa näyttämöillä, vaan ihan muilla estradeilla.

– Olen tosiaan niin sanotulla työlomalla Työväksestä, ja se mahdollistaa vierailut muihin teattereihin, vahvistaa Raitolehto.

Tampereen Teatterissa Raitolehto näyttelee *Klaanissa*, joka on Tauno Kaukosen romaaniin perustuva tarina Sammakoiden suvusta. Se tuo näyttämölle sodanjälkeiset levottomat ajat, elämää kuhisevan Pispalan ja Tampereen yöllisine katuineen.

Pasi Lampelan dramatisoima ja ohjaama teos sai kantaesityksensä lokakuussa Frenckell-näyttämöllä. Vuonna 1963 ilmestynyt romaani on klassikko, joka tunnetaan myös elokuvana.

– Näytelmässä on kyse ihmisten perustarpeista: halusta tulla rakastetuksi ja nähdyksi, miettii Raitolehto.

Klaani käsittelee sodanjälkeisten sukupolvien traumaa. Ongelmia syntyi, kun sodan kauhuista ei puhuttu. Ihmisten paha olo purkautui usein päihdeongelmien ja väkivaltaisena käytöksenä. Raitolehdon mukaan näytelmä on hyvinkin ajankohtainen ja peilaa tähän päivään.

– Moni lapsi ja nuori kärsii, jos perheessä on ongelmia, ja ollaan yhteiskunnan laidalla esimerkiksi päihteiden ja vähävaraisuuden vuoksi. Valitettavasti kaikki eivät elämässään saa parhaimpia kortteja käteen, ja silloin olosuhteet voivat viedä huonoille poluille tai johtaa mielenterveysongelmiin ja syrjäytymiseen.

Kirpeätä komiikkaa ja fantasiaa

Tampereen Komediateatterin näyttämöllä Tommi Raitolehto nähdään näytelmässä *Mulkoilijat*, jota luonnehditaan kevään kirpeimmäksi komediakarkiksi. Steven Berkoffin kirjoittama ja Marika Vapaavuoren ohjaama teos sai ensi-iltansa 27. tammikuuta.

– Mulkoilijoissa hahmot joutuvat kiusallisiin tilan-

teisiin, joista sitten irrotetaan hillitöntä komiikkaa. Joskus on hyvä, että huolille voi nauraa myös kiusallisen kevyesti, kuvailee Raitolehto.

Elokuussa näyttelijää odottaa kaksikin roolia *Taru sormusten herrasta* -näytelmässä, joka saa maailman kantaesityksensä 23. elokuuta Tampere-talon Isossa salissa. Fantasiakirjallisuuden isän J. R. R. Tolkienin rakastettuun klassikkoon perustuva teos toteutetaan Tampereen Teatterin, Tampere-talon, Tampere Filharmonian ja Sorin Sirkuksen yhteistyönä.

Suurteoksen ohjaa Tampereen Teatterin johtaja Mikko Kanninen ja näyttämölle sen sovittaa dramaturgi-käsikirjoittaja Sami Keski-Vähälä. Tuomas Kantelinen säveltää teoksen musiikin.

“En enää tarvitse näyttelemistä ollakseni kokonainen ihminen, vaikka toki sitä etsimisen tunnetta on vieläkin olemassa.”

– Olen tosi riemuissani tästä tehtävästä. Tarina on minulle tuttu, sillä olen lukenut kirjan, ja katsonut leffat monta kertaa. Menee ihan kylmiä väreitä, kun ajattelee, että pääsee näyttelemään sinfoniaorkesterin säestyksessä, hehkuttaa Raitolehto, joka näyttelee velho Sarumania sekä Boromiria, Gondorin käsikynhaltijan poikaa.

Klassikossa käsitellään ikaikaisia aiheita. Tolkien on itse luonnehtinut, että teoksessa on kristillisiä teemoja, kuten hyvän ja pahan taistelu, kuolema sekä ylösnousemus. (Wikipedia)

Raitolehto on innoissaan tämän vuoden roolitöistään.

– On ehdottomasti rikkaus, ja ihanaa, että voi tehdä monenlaisia rooleja, ja laidasta laitaan kaikkea.

Näyttelijäksi sattumalta

Helsingistä kotoisin oleva Raitolehto haaveili nuorena kokon ammattista. Hän sai kuitenkin ajatuksen hakea Kallion ilmaisutaidon lukioon, ja pääsi sisään.

– Siellä tutustuin teatteriin, ja samoin pääsin 16-vuotiaana näyttelemään Helsingin ylioppilasteatteriin.

Käänteentekevä kokemus oli Jouko Turkan ohjaama *Hamlet*, jonka hän toteutti Teatterikorkeakoulun opiskelijoiden kanssa vuonna 1985.

– Näin siitä tallenteen, ja suorastaan nauliinnuin siihen. Siinä oli jotakin selittämätöntä voimaa, joka maagisesti alkoi vetää puoleensa.

– Halu näyttelemiseen tuli jostakin omasta tarpeestani. Sisälläni oli paljon asioita, jotka etsivät väylää ulos. Kaikilla meillä on tarve tulla nähdyksi, kuul- luiksi, rakastetuiksi ja hyväksytyiksi, ja sitä kautta kokonaisiksi ihmisiksi.

Vuodet ovat tuoneet elämään ja tekemiseen varmuutta.

– En enää tarvitse näyttelemistä ollakseni kokonainen ihminen, vaikka toki sitä etsimisen tunnetta on vieläkin olemassa. Totta kai haluan tehdä roolini niin hyvin kuin mahdollista, mutta minulle ei ole enää niin tärkeää, mitä minusta sanotaan arvosteluis- sa. Se on vapauttavaa.

Raitolehto nauttii näyttelemisestä ja siitä tunteesta, että työryhmässä syntyy yhteinen oivallus, ja jotakin saadaan valmiiksi.

– Edelleen mietin paljon sitä, miten rooli tai muu taideteos syntyy. Jotakin vain lähtee virtaamaan kivun, tuskan tai rakkauden kautta, ja muut saavat sitten tarkastella lopputulosta.

Jokin nirhaa

– Ihmisenä olemisen helvetillisin problematiikka on siinä, että vaikka kaikki on hyvin, eikä minulta puutu mitään, on silti välillä sellainen tunne, että jokin nirhaa sisäisesti, miettii Raitolehto ja haroo vimmastusti hiuksiaan.

– Edelleenkin etsin jotakin, mutta en ihan tark-

Näyttelijä Tommi Raitolehto vierailee tänä vuonna Tampereen Teatterissa ja Tampereen Komediateatterissa. Elokuussa hän astuu Tampere-talon lavalle ja tekee kaksi roolia *Taru sormusten herrasta* -näytelmässä.

”Halu näyttämiseen tuli jostakin omasta tarpeestani. Sisälläni oli paljon asioita, jotka etsivät väylää ulos”, kertoo Tommi Raitolehto, joka kiinnostui teatterista jo lukiossa.

→
kaan tiedä, mitä. Mieli on venkuroinut ja ratkonut asioita välillä niin pitkään, että lopulta kehokin on tiltannut, kertoo Raitolehto, joka on kärsinyt muutamista masennusjaksoista elämänsä aikana.

Ristiriitaista esimerkiksi on, että toisaalta hän haluaisi asua korvessa kaukana muista ihmisistä, ja toisaalta taas kerrostalossa keskellä kaupunkia.

Esimerkkejä riittää.

– Viihdyn luonnossa, ja kehoni tarvitsee rauhaa ja hiljaisuutta. Sitten kuitenkin olen ammatissa, jossa minua katsotaan, ja pitää olla koko ajan hereillä.

Esilläolo on välillä haastavaa, mutta samalla se palkitsee.

– Onnistuneen esityksen jälkeen sitä on parhaimmillaan. Mieli on tyyni ja kirkas, ja olen tässä hetkessä juurevasti kiinni. Siinä pääsee johonkin syvään yhteyteen itsensä kanssa pariiksi tunniksi.

Hyvän tekeminen kiinnostaa

Raitolehto leikittelee ajatuksella tauosta, jonka aikana hän ei tekisi lainkaan näyttelijäntyötä.

– Työnantajat eivät ehkä enää soitele tämän kommentin jälkeen. Olisi kuitenkin kiinnostavaa kokeilla, ettei näyttelisi ollenkaan, ja katsoa, mitä se nostaisi minussa esiin.

– Voisin esimerkiksi tehdä konkreettisesti jotakin toisten ihmisten eteen. Auttamisesta tulee aidosti hyvä mieli.

Auttaminen, hyvän tekeminen ja ympäristönsuojelu ovat hänelle tärkeitä asioita. Näistä teemoista ja Raitolehdon ideasta syntyi muutama vuosi sitten myös Tampereen Työväen Teatterin näytelmä *Fransiskus ja Hildegard*.

– Minua ahdisti, että maapallo tuhoutuu ahneuden ja bisneksen vuoksi. Tuolloin mietin, miten pienellä voisi elää ja tehdä hyvää muille.

Kaippu pyhyteen

Fransiskus Assisilaisen näyttelyminen on saanut Raitolehdon pohtimaan myös hengellisiä asioita ja pyhyttä omassa elämässään.

– Toki kyse on siitä, mitä ikinä ne asiat kenellekin tarkoittavat, aloittaa Raitolehto varovasti.

– Minulle pyhyden ja hengellisyyden kokemukset ovat ihmettelyä ja kohtaamisia. Kokemus voi syntyä läsnäolosta, avoimesta keskustelusta ja yhteydestä jonkin ihmisen kanssa.

– Yhtä hyvin pyhyttä voi kokea, kun ihailee ihmisen ra-

”Toivoisin, että kirkossa ihmiset oikeasti hyväksyisivät toisensa, ja siellä ymmärrettäisiin ja yritettäisiin auttaa toinen toisiamme.”

kennustaitoa vanhan rakennuksen äärellä, tai seuraa luonnossa eläinten puuhia.

Pyhiä paikkoja Raitolehdolle ovat myös hautausmaat, joissa hän käy kävelemässä silloin tällöin.

– Käyn siellä muistuttamassa itseäni, ettei kenelläkään ole loputtomasti aikaa.

– Siellä myös ymmärrän, että maailmassa on oikeasti tärkeitä asioita. Ja että niitä vähemmän tärkeitä asioita ei kannata murehtia liikaa.

Luonnossa ja hautausmailla liikkuessani moni asia usein asettuikin oikeisiin mittasuhteisiin.

– Toivon kaiken nirhauksen ja ristiriitojeni keskellä, että nöyrytyisin elämän edessä, ja ymmärtäisin, että kaikki on hyvin, ja tämä riittää. Usein sanonkin itselleni, että ole armollisempi itseäsi kohtaan, ja hyväksy se, että joskus elämä vain on hankalaa.

Kirkko tekee paljon hyvää

Raitolehto oli kiinnostunut uskonasioista jo nuorena, ja kävi keskusteluita monien, ovelle tulleiden saarnaajien kanssa.

– En kuitenkaan saanut heiltä vastauksia kysymyksieni. Taivas ja helvetti -keskustelu on aivan liian monimutkainen asia, enkä ymmärrä, miksi Jumala antaa pahojen asioiden tapahtua.

Raitolehto erosi evankelis-luterilaisesta kirkosta lopulta siksi, että kirkon virallinen kanta ei salli samaa sukupuolta olevien pariin kirkollista vihkimystä.

– Kaikkien tulee olla kirkossa samanarvoisia, se on ehdoton kynnyskysymys minulle. Toisaalta monet kirkon piirissä olevat ihmiset ovat suvaitsevaisia, ja kirkko on moniääninen, mikä hämmentää minua.

Raitolehdon mielestä kirkko on tärkeä organisaatio, joka tekee paljon hyvää ja toimii vähävaraisten hyväksi. Tarjolla on keskusteluapua ja ruoka-apua, ja monenlaisia muutakin tukea.

– Toivoisin, että kirkossa ihmiset oikeasti hyväksyisivät toisensa, ja siellä ymmärrettäisiin ja yritettäisiin auttaa toinen toisiamme. Kynnyskysymys ei olisi se, että uskotko Jumalaan, vaan kysymys kuuluisi, uskotko ihmisyyteen. Ketään ei saisi tuomita.

Raitolehto toivoo, että hänen elämässään olisi jonkinlaista johdatusta.

– Pidän sitä tärkeänä, koska minulla selvästi on kaippu pyhyteen ja hengellisyyteen.

– Samoin rituaalit, esimerkiksi hautajaiset, ovat merkittäviä. On arvokasta, että ihmiset saavat niistä lohtua ja turvaa, miettii Raitolehto, joka liikuttuu muistelllessaan äitinsä kaunista ja lohdullista siunaustilaisuutta. ♦

TOMMI RAITOLEHTO

- **Syntynyt** vuonna 1970 Helsingissä
- **Valmistunut** teatteritaiteen maisteriksi Teatterikorkeakoulusta vuonna 1996
- **Työskennellyt** pääsääntöisesti Tampereen Työväen Teatterissa vuodesta 1997. Näytellyt myös lukuisissa elokuvissa ja televisiosarjoissa
- **Rooli, joka ei unohdu:** nimirooli Henrik Ibsenin näytelmässä *Brand* Teatteri Takomossa vuonna 1997. Näytelmä kertoo nuoresta papista, joka uhraa perheensä vakaumukselleen Norjan tuntureilla.
- **Perhe:** puoliso näyttelijä Karoliina Blackburn, 14-vuotias tytär ja kaksi koiraa
- **Motto:** Mikään ei ole pysyvää.
- **Harrastukset:** Tällä hetkellä lenkkeily ja avantouinti

Kuva: World Day of Prayer

Tämän vuoden Maailman rukouspäivän aineiston on valmistellut ekumeeninen kristittyjen palestiinalaisten naisten ryhmä.

Maailman rukouspäivänä rukoillaan rauhan puolesta

Maailman rukouspäivää vietetään vuosittain maaliskuun ensimmäisenä perjantaina. Tapahtuma juontaa juurensa jo 1800-luvulle. Silloin joukko yhdysvaltalaisia presbyteerinaisia kutsui toisten kirkkokuntien naisia yhteiseen rukoukseen sisällissodan seurausten, mustien vapautumisen ja maahanmuuttajien ongelmien ratkaisemisen puolesta.

Suomeen rukouspäivä tuli jo ennen sotia, mutta vakiintuneen muodon se sai 1960-luvulla. Nimensä mukaisesti päivä on kansainvälinen, eli kaikkialla maailmassa rukoillaan yhtä aikaa, kun tätä päivää vietetään.

– Edelleen Maailman rukouspäivä toimii samalla periaatteella eli eri kirkkokuntien naisia kutsutaan rukousyhteyteen ja yhdessä pyritään edistämään ihmisoikeuk-

sia ja maailmanrauhaa. Vaikka naiset toimivat tässä tapahtumassa tekijöinä, tilaisuudet ovat totta kai avoimia myös miehille, kertoo Tampereen seurakuntien kansainvälisen ja monikulttuurisen työn pastori **Kati Eloranta**.

Tampereen evankelis-luterilainen seurakuntayhtymä on tänä vuonna tilaisuuden järjestelyvastuussa Tampereella.

Kullekin vuodelle on erityinen teema, jonka aineiston vuorossa olevan järjestäjään naiset ovat valmistelleet. Teemoissa tuodaan esille naisten elämään liittyviä ongelmia mutta myös ilonaiheita.

– Tällä tavalla saadaan kurkata naisten arkeen eri puolilla maailmaa ja poimia sieltä rukousaiheita.

Tämän vuoden aineiston on valmistellut ekumeeninen kristittyjen palestiinalaisten naisten ryhmä. Hartausmateriaalin otsik-

kona on: Pyydän... rakastakaa toisianne.

Hartaus kutsuu ihmisiä rakastamaan toinen toisiaan vaikeuksista huolimatta. Teksti pohjautuu Efesolaiskirjeen neljänteen lukuun, jakeisiin 1–7. Työryhmän toiveena on innostaa muita naisia ympäri maailman rakastamaan toisiaan ja tulemaan toimeen keskenään vaikeina aikoina.

– Aihetta on alettu valmistella jo vuosia sitten, mutta se onkin nyt hyvin ajankohtainen tässä maailmantilanteessa. Rukouspäivän tapahtuma ei siis ole kannanotto Palestiinan ja Israelin väliseen sotaan, korostaa Kati Eloranta.

Tampereen seurakuntien yhtymäjohtaja Tapani Rantala pitää puheen tilaisuudessa. Hartauden jälkeen on teetarjoilu. ♦

Maailman rukouspäivä 1.3. kello 18 Vanhassa kirkossa

Luento nuorten mielen hyvinvoinnista

Heli Pruuki luennoi nuorten mielen hyvinvoinnista ja vanhemmuudesta keskiviikkona 7. helmikuuta Hervannan kirkossa.

Aikamme haastaa nuorten mielen hyvinvointia. Nuoren omien kehityshaasteiden ja itsetunnon kysymysten lisäksi muun muassa koronan jälkimainingit, sotautiset ja maailman tila kuormittavat nuorten mieltä. Ei siis ole ihme, että nuoret ovat aiempaa useammin masentuneita ja ahdistuneita.

Illassa pohditaan, miten vanhempi voi nuorta voimaan hyvin, ja miten vanhempi voi tukea nuoren itse-tuntoa tässä vaativassa ajassa?

Heli Pruuki on teologian tohtori, perhepsykoterapeutti sekä tietokirjailija, joka on kirjoittanut useita kirjoja perheen ihmissuhteista ja vanhemmuudesta.

Ilta on tarkoitettu yläkouluikäisten ja sitä vanhempien nuorten vanhemmille. Luento myös esitetään suoratoistona Tampereen seurakuntien YouTube -kanavalla. Sen katsominen ei vaadi kirjautumista. ♦

Miten tuen nuoreni mielen hyvinvointia -luento 7.2. kello 18–19.30 Hervannan kirkossa

Rauhanrukous Kiovanpuistossa Ukrainan sodan alkamisen vuosipäivänä

Tampereen seurakunnat ja Tampereen kaupunki järjestävät rukoushetken Ukrainan sodan alkamispäivän vuosipäivänä lauantaina 24. helmikuuta kello 15 Kiovanpuistossa. Venäjä aloitti laittoman hyökkäyssodan Ukrainaan kaksi vuotta sitten 24.2.2022.

Tilaisuudessa kuullaan puheenvuorot pormestari Kalervo Kummolalta ja tuomiorovasti **Olli-Pekka Silfverhuthilta**. Rukoushetkessä esiintyy muusikko Jaakko Löytty. Tapahtumassa on yhteislaulua, ja esilaulajiksi saapuu poikakuoro Pirkanpoikien laulajia.

– Ukrainan tilanne järkyttää ja ahdistaa edelleen. On tärkeää, että emme unohda Ukrainaa ja ukrainalaisia, vaikka sotautisiin uhkaa turtua. Rukoilemme Ukrainan kansalle edelleen kestävyttä, ja rukoilemme rauhaa kaikkialle sinne, missä sota ja väkivalta luovat pelkoa sekä turvattuutta, sanoo tuomiorovasti Silfverhuth.

Osallistujat voivat tuoda mukanaan kynttilän, joka lasketaan ystävyyskaupunkiveistoksen juureen. Tilaisuuden kesto on noin puoli tuntia.

Tampereen ja Kiovan ystävyyskaupunkisuhteen solmimisesta tulee tänä vuonna kuluneeksi 70 vuotta. Kaupungit juhlistavat vuonna 1954 käynnistynyttä yhteistyötä sekä Tamperella että Kioassa. ♦

Janne Aejmelaus

Siivous- ja Kodinhoitopalvelut

Nauti puhtaasta kodista. Me olemme apunasi arjen askareissa.

20 vuotta puhdasta palvelua

Siivous- ja Kodinhoitopalvelut
Dos Line Ky
www.dosline.fi / info@dosline.fi
045 884 7846

• Siivouspalvelut • Kodinhoitopalvelut
• Arvonlisäveroton kodin tukipalvelu

TAMPEREEN RAUHANYHDISTYS RY.

Nekalankulma 1, Tampere

Seurat pääsääntöisesti keskiviikkoisin ja lauantaisin klo 19 sekä sunnuntaisin klo 16 ja 18.

Ajantasaista toimintakalenteria ylläpidetään internetsivuilla, joista seurat on myös kuunneltavissa: tampereenrauhanyhdistys.fi

Ev.lut. kirkon lestadiolainen herätysliike
ESIKOISET

Seurat ja pyhäkoulu
Sunnuntaisin klo 15 (myös verkossa)

Tervetuloa!
Uudenkylän srk-talo
Ali-Huikkaantie 13b, Tre
www.esikoiset.fi

Herättäjä-Yhdistys
ke 14.2. klo 18
Ystävänäpäiväseurat
Näsin salin aulassa, Seurakuntien talo, Näsilinnankatu 26. Ennen seuroja klo 17 Tampereen seudun paikallisosaston vuosikokous.

la-su 9.-10.3.
Valtakunnalliset talviveisuut
Pispalan kirkolla,
lisätietoa: www.h-y.fi/talviveisuut

Silta
Tampereelainen seurakuntalehti

ILMOITA SILTA-LEHDESSÄ

Pirjo Teva
040 680 4057
pirjo.teva@kotimaa.fi

Juha Kurvinen
040 665 5983
juha.kurvinen@kotimaa.fi

Juha Lehtonen, Antti Vanhala, Heli Norolahti, Antti Mäkinen ja Johanna Sutinen iloitsevat yhteistyön tiivistymisestä Eteläisen seurakunnan alueella.

Nekalan seurakuntatalosta löytyy monenlaista tukea

Yhteistyö on avainkysymys

Nekalan seurakuntatalossa alkoi viime vuoden puolella yhteispäivystys, jolla ihmisille pyritään saamaan tukea monenlaisissa elämän solmutilanteissa. Aluksi mukana olivat Tampereen seurakuntien palvelut sekä Pirkanmaan hyvinvointialueen Liikkuva Sote -tiimi ja Etsivä työ, mutta helmikuussa mukaan liittyi myös Kela.

Rattailta putoavien määrä on lisääntynyt, arvioi Eteläisen seurakunnan päihdetyöntekijä **Antti Mäkinen**. Taustalla on kokemus, ettei palvelujärjestelmä nykyisellään toimi.

– Rakenteet ovat pirstaloituneet joka puolella, ja palveluita on hankalampi tavoittaa.

Hänen mukaansa päivystys tarjoaa ammatillista tukea kädestä pitäen. Työtä tehdään lujasti sen eteen, että tarvittava apu löytyy.

– Ongelmaa ei tarvitse itse sanoittaa, vaan voi tulla juttelemaan, ja mietitään yhdessä, mitä pitäisi tehdä, lisää diakoniatyöntekijä **Antti Vanhala**.

– Täällä ei kysytä, kuulutko kirkkoon, eikä lyödä Raamatulla päähän, hän hymyilee.

Paikalle voi siis tulla kuka vain ja missä asiassa vain. Tampereen seurakunnilla piste on osa Eteläisen seurakunnan toimintaa, mutta diakoniatyö ohjaa eteenpäin myös alueellisesti.

Kasautuneita ongelmia

Suureksi kasvanut kuorma voi halvaannuttaa. Toisaalta

”Koin, että suuri apu oli tulla kuulluksi ja huoliani ymmärrettiin sosiaalipuolen tapaamisessa, jonka sain yhteisöneuvonnan kautta.”

pienikin apu voi olla avain, jonka kautta vyyhti saattaa lähteä purkautumaan. Ryhmäpäällikkö **Juha Lehtonen** Kelasta sanoo, että kun ihmiselle tulee halu lähteä purkamaan ongelmiaan, apua voi lähteä etsimään tästä paikasta.

– Toivon tunne herää ihmisessä, kun joku ryhtyy ottamaan hänen asioistaan koppiä.

Ihmisiä huolettavat esimerkiksi taloudelliset asiat.

– Jos niihin puututaan varhaisessa vaiheessa, voidaan välttää monia seurauksia, tiivistää projektipäällikkö **Heli Norolahti** Liikkuva Sote -tiimistä.

– Hankkeemme tehtävänä on tavoittaa henkilöitä, joilla on kasautuneita sosiaalisia ja terveysongelmia ja erityisiä vaikeuksia päästä tarvitsemiensa sote-palvelujen piiriin. Nekalan yhteisöneuvontaan tiimi jalkautuu tällä het-

kellä tarvittaessa, on joustavasti tavoitettavissa, ja lisäksi tarjoamme konsultaatiotukea. Annamme lupauksen olla tavoitettavissa.

Ongelmien kasautuessa iskee usein paniikki. Silloin tuki viranomaisten kanssa asiointiin voi olla se sysäys, jolla muutkin pulmat lähtevät selviämään.

Etsivän työn ohjaaja **Johanna Sutinen** huomauttaa, että ihmisillä on välillä hankalia kokemuksia viranomaisista.

– Kokemukset siitä, miten ihmiset on kuultu, ovat moninaisia, ja ihmisillä on erilaista kykyä sanoittaa asiaansa. Jotkut ovat väsyneet hankaliksi koettujen lomakkeiden täyttämiseen.

– Niihin liittyy myös väärinymmärrystä ja väärintulkintaa, puolin ja toisin. Kyse voikin olla pikkuasiasta, esimer-

”Minua autettiin arjen haasteiden kanssa, ja olen tätä kautta saanut sisältöä arkeeni harrastuksen kautta.”

”Sain apua selkiyttämään kaoottista elämäntilannettani. Asia kerrallaan solmut lähtivät aukeamaan.”

kiksi puuttuvasta liitteestä, vinkkaa Lehtonen.

Sutisen mukaan ihmisten pariin jalkautuneen työntekijän neuvottavana voi olla pienikin asia, esimerkiksi se, miten Kelan verkkosivut toimivat. Sen jälkeen löytyy ehkä kykyä jatkaa omatoimisesti.

Huono kello kuuluu kauas. Nuori, joka ei ole koskaan asioinut Kelassa, on voinut kuulla Kelan olevan hirveä paikka – ja jättää siksi etuuden hakematta. Samalla tavalla leviävät myönteisetkin kokemukset.

Norolahti pohtii, että tuen tarpeessa olevilta ihmisiltä odotetaan haavoittavissa elämäntilanteissa kykyä omien asioiden edistämiseksi palvelujärjestelmässä, joka voi näyttäytyä sekavalta. Liikkuva Sote -tiimi jalkautuu-kin paikkoihin, joissa ihmiset asuvat:

– Miten palvelut ovat helposti saavutettavissa, ovatko ne riittävän lähellä ja minkälaisia mahdollisuuksia niitä on tosiasiallisesti käyttä?

Yhteydet puhelimen tai koneen kautta eivät korvaa puhetta.

– On hyvä huomioida eri asiakasryhmiä. Osa tarvitsee henkilökohtaisen kontaktin, eli kaikille ei riitä sähköinen asiointi, huomauttaa Lehtonen.

Yksin pärjäämisen eetos on hänen mukaansa yhä tosi vahva.

– Kelan asiakkaissakin on heitä, jotka ovat viimeiseen saakka välttäneet viranomaisten kanssa asiointia. Avun pyytäminen tuottaa monelle häpeän kokemuksen.

Lehtonen toivookin, että puskaradio alkaisi laulaa avun tarjoajista, ja ihmiset rohkaistuisivat ottamaan sitä vastaan.

Nekala valikoitui yhteisötuen paikaksi tarpeen perusteella. Toistaiseksi Nekalan päivystyksessä on näkynyt monen ikäisiä ihmisiä monissa elämäntilanteissa: lapsiperheitä, ikäihmisiä ja työikäisiä.

Mäkisen mukaan isot ongelmat näkyvät Tampereella ylipäätään.

– Palvelujen piiriin pääsy on entistä vaikeampaa ja huumaiden saaminen entistä helpompaa. Ongelmat keskittyvät tiettyihin alueisiin ja päihdehoidon tarjonta lähinnä korvaushoittoon.

Hän toivoo, että päihdeongelmissa ymmärrettäisiin kokonaisvaltaisen hoidon tarve ja saataisiin pois häpeää vahvistava stigma. Päihteiden käyttö on myös oire, jonka juurisyyt ovat syvemmällä.

– Riippuvuuden ymmärtäminen sairautena on ensisijaista: se antaa mahdollisuuden toipumiseen, koska se vähentää syyllisyyttä ja häpeää, ja antaa työkalut ja ymmärryksen siitä, että riippuvuussairaudesta toipuminen on mahdollista lähtökohdista huolimatta.

Toipumiskeskeisiin hoitomuotoihin ohjausta ja maksutoumuksen saamista hän pitää olennaisen tärkeänä.

Mäkisen mukaan hengellinenkin hätä on lisääntynyt selkeästi:

– Kun vaikeuksien kokonaisuus on iso, oman identiteetin pohdinta on yhtäkkiä paljon laajempi.

Kumppanuudesta on hyötyä

Norolahti kiittelee yhteistyötä seurakuntien kanssa. Ylipäätään kolmannen sektorin toimijat ovat hänen mukaan

sa tärkeitä kumppaneita, sillä niiden kautta voi tarjota tukea heillekin, joiden tavoittaminen ei aiemmin ole onnistunut.

– Hyöty on monipuolinen: asiakkaat ovat yhteiset, ja diakoniatyöntekijät tapaavat ihmisiä, joilla ei ole toivottavaa kontaktia sosiaalipalvelujen puolelle.

– Samat asiakkaat kohtaamme joka tapauksessa. Tulipalon sammuttaminen ei onnistu yksin, mutta seurakunta voi aivan hyvin toimia kokoonkutsujana, sanoo Mäkinen.

Diakoniatyön vahvuudet voivat olla joissain viranomaistahoissa tuntemattomia, Vanhala pohtii.

– Seurakunnalla on mahdollisuuksia tuoda ihmisiä lähemmäs toisiaan ja kulkea tarvittaessa pidempäänkin ihmisen rinnalla. Työntekijöiltä löytyy vankkaa osaamista

”Sain apua Kelan kaavakkeiden täyttämiseen ja tietoa siitä, mikä tuki minulle kuuluu.”

monenlaisilta elämäneläimäluilta.

Diakoniatyöntekijä voi ottaa yhteyttä eteenpäin, jos asiakas on antanut siihen luvan. Yhteistyöstä hyötyvät myös työntekijät, sillä tutustumisen myötä opitaan hyödyntämään eri toimijoiden erityisosaamista.

Norolahden mielestä tutut kumppanit auttavat löytämään yhteistä näkymää siihen, miten tilanteita voidaan helpottaa.

– Alueella työskennellessä on tullut esiin käsittelemättömiä, pahimmillaan toimintakykyä lamaannuttavaa surua. On tärkeää, että ihminen saa avun siinä hetkessä ja oikealla tavalla, ja tässä diakoniatyö on meille keskeinen kumppani.

Kela on jo monessa paikassa mukana. Tällainen yhteistyö diakoniatyön kanssa on kuitenkin uutta.

– Nyt seurataan kokemuksia, ja katsotaan, syntyykö yhteisiä neuvontapisteitä muuallekin, Lehtonen kertoo.

Hänen mielestään sosiaali- ja terveyspuolelle kaivataan ylipäätään tiiviimpää yhteistyötä. Hän uskoo myös verkostomaisen moniammatillisen työn roolin korostuvan jatkossa. Ammatillisten suhteiden luominen vaatii kuitenkin aikaa, ja tiedon puutetta on esimerkiksi diakoniatyöstä.

”Sain henkilökohtaisen kohtaamisen sosiaalityöntekijän kanssa, josta koin suurta apua. Tulini kohdatuksi ja koin, että minua ymmärretään.”

”Sain apua ja tukea asunnon hakuun, kaavakkeiden täyttämiseen ja oikeiden lomakkeiden löytämiseen ihan kädestä pitäen, ja sosiaaliskontaktin luomiseen. Myös henkistä tukea ja ymmärrystä.”

Kierron kauttakkin sisään

Asiakkaita voidaan tarpeen tullen tukevaa talossa toimivaan Kierto-ravintolaan pääsyssä. Ravintola toimii myös eräänlaisena sisäänheittäjänä.

– Koska ravintola on keräävää toimintaa, yhteistyö on luonnollista. Se syntyi Liki-hankkeen myötä, ja nyt ”enemmän kuin ruokaa” -ajatusta on jalostettu entisestään, kertoo kokki ja ohjaaja **Olli Rinta-Mantila**.

Liki-hankkeella pyrittiin tukemaan ruokajonoihin päätyneitä ihmisiä. Kun seurakuntien Ruokapankin Puodin toiminta on muuttunut, on Kierto palvellut osaltaan myös diakonian kautta ruokaa saaneita. Keittiöllä taas touhuaa työllisyysneuvonnan asiakkaita.

– Ruokailussa kuulee, miten asioiden jääminen hoitamatta voi olla pienestä kiinni; esimerkiksi siitä, että puhelin on varastettu.

Yksi syy Kelan mukaan tulon onkin hyvä kokemus Liki-hankkeesta.

– Silloin tehtiin se havainto, että on asiakkaita, jotka olivat tippuneet Kelan etuuksilta, vaikka he olisivat olleet oikeutettuja niihin, Lehtonen kertoo.

Kierrossa käy työttömiä, mutta myös muu Nekalan asukasunta on löytänyt paikan. Tyypillisin kävijä on vanhempi yksinasuva henkilö. Yli 70 prosenttia alueen asukkaista elääkin yksin.

Johanna Sutinen on huomannut, että Kierrosta on muodostunut tärkeä kohtaamispaikka, josta moni on löytänyt yhteisönsä.

Vanhalan toiveena on, että Eteläisen seurakunnan esimerkki toimisi rohkaisuna muillekin seurakunnille.

– Toivottomuus ajaa ihmisiä kapenevaan suppiloon, mutta avulla on myönteisiä seurannaisvaikutuksia. Kaikki kilpistyy toivon kannatteleminen siitä, että asiakkaan tilanne voi kääntyä parempaan suuntaan, hän kannustaa. ♦

TEKSTI: **Asta Kettunen**

KUVA: **Hannu Jukola**

Lainaukset ovat esimerkkejä Nekalan päivystyksessä saadusta tuesta.

YHTEISÖNEUVONTA

- Nekalan seurakuntatalossa tiistaisin kello 11–13
- Apua ja sisältöä arjen hallintaan
- Keskustelutukea ja tietoa etuuksista
- Liikkuva Sote -tiimi: kaksi sosiaalityöntekijää, sosiaaliohjaaja ja sairaanhoitaja
- Etsivä työ
- Kela joka kolmas tiistai 20. helmikuuta alkaen. Tavattavissa jalkautuva palveluasiantuntija. Myös etäyhteys tulossa
- Kierto: lounas klo 12 alkaen, 3 €

”Kun löysin kirjoittamisen, löysin kotiin.”

AhlmanEdu-opiston kirjoittajalinjan vastuopettajasta ja taidealojen tiimipäälliköstä **Helena Murtonen-Leppästä** näkyy ja kuuluu intohimo kirjoihin ja kirjoittamiseen. Aina se ei kuitenkaan ole päässyt valloilleen. Murtonen-Leppä työskenteli aiemmin ulkomaankaupan parissa, ja perheessä kasvoi kaksi lasta. Hän sanookin kirjoittamisen olevan hänellä aikuisen elämän asia.

– Lapsena ja nuorena luulin, että pitää valita joko urheilu tai taide. Valitsin urheilun, mutta luin ja kirjoitinkin tosi paljon, salaa.

– Kun löysin kirjoittamisen, löysin kotiin. Onneksi kirjoittaminen ei ole eräpäiväasia, vaan sen voi aloittaa milloin vain.

Alanvaihto alkoi kirjallisuuden opinnoilla Tampereen yliopistossa. Uusi ura urkeni opettajana Pohjois-Hervannan koulussa.

– Oli aivan ihanaa olla äikän opena. Se avasi taas uuden oven kielen merkityksestä ihmiselle.

Silti tuntui siltä, kuin olisi yhä väärässä paikassa. Kesäyliopistossa luovaa kirjoittamista opiskellessaan hän ihmetteli ilmaisukeinon mahtavuutta. Seuraava etappi oli kirjoittajakoulu Viita-akatemia.

Kun Ahlmanilla sitten haettiin opettajaa kirjoittajalinjalle, Murtonen-Leppä piilotti hakuilmoituksen tyynynsä alle, sillä niin unelmien täyttymykseltä paikka vaikutti.

Hän sanookin tietävänsä täysin, miten merkityksellistä on päästä ilmaisemaan itseään.

Jotkut ajattelevat kirjoittamisen olevan helppoa – sen kuin istut vain ja alat näpytellä. Toisaalta kirjoittajanalku voi pelätä, ettei itsestä ole siihen.

– Saan olla peilinä ja vastaanottajana silloin, kun ihminen löytää sen itsestään. Sitten kun teksti on kirjoitettu, voi lähteä tarkemmin tutkimaan, miten sitä voi parantaa, Murtonen-Leppä kuvailee oppimisprosessia.

Kirjoja lukiessa sanaston laajuus ja kielen taju kehittyvät, tekstilajien lainalaisuudet avartuvat.

Murtonen-Leppä korostaa myös pään tuulettamisen merkitystä: – Liikunta on tärkeää, muuten alkaa viirata päätä, hän nauraa.

Ahdistusta ja ymmärrystä

Hän ei ole huomannut opiskelijoiden ahdistusta niinkään tekstin kanssa, elämän keskellä kylläkin.

– Maailma on nyt tosi raju, ja kamppailua elämässä pärjäämisen kanssa huomaan paljonkin.

Hän on usein kuullut opiskelijoiden sanovan: ”Mä oon luullu, että mä oon tosi outo.” AhlmanEdussa taideaineiden äärellä on kuitenkin koolla ihmisiä, jotka ymmärtävät toisiaan.

Kirjoittamisessa ja taiteessa ylipäättään ihminen on tekemisissä itsensä kanssa, ja se nostaa pintaan monenlaisia tunteita. Hengellisyyskään ei ole kaukana silloin, kun ihminen kirjoittaa syvältä itsestään, Murtonen-Leppä miettii.

– Henkisyys laajassa mittakaavassa on läsnä, kun ihminen itse on läsnä tekstissään. Tosi rajussakin esityksessä voi olla toive armosta, mikä taas voi olla hengellistä.

Jatkamisen tarpeesta syntyi viime vuonna kirjoittajalinjan 2. vuoden kurssi. Vuoden kurssin käyneet kokoontuvat kerran kuukaudessa viikonloppuisin ja myös etäyhteyksin työstämään tekstejään.

Murtonen-Leppä iloitsee opinahjossa toteutuvasta laajasta yhteistyöstä. Haku oppilaitoksen kaikille linjoille on meneillään.

– Opinnot ovat maksullisia, ja siksi täytyy pitää erityistä huolta siitä, että opetus on laadukasta. Suurin palaute on, että opiskelija on saanut paljon enemmän kuin osasi olettaa.

– Tämä koulutus on vuoden makupala, josta saa sen, mitä tarvitaan. Se, mitä saamallaan opeilla tekee, on sitten itsestä kiinni. ♦

TEKSTI: **Asta Kettunen**
KUVA: **Hannu Jukola**

Lisää: siltalehti.fi

Helena Murtonen-Leppä julkaisi viime kesänä yhdessä kollegansa kanssa novellikokoelman *Häpäsy!* ja on aloittanut blogin pitämisen. Aiemmin hän on julkaissut romaanin *Hopeapajun varjossa elämä*. Mielessä polttelee uusi kirjaidea, mutta toistaiseksi hän on halunnut panostaa opiskelijoihin ja työhön.

Lukijalta

Uskonnollisia yhdistyksiä ei saa syrjiä

Tampereen apulaispormestari Matti Helimon mukaan (AL 28.12.2023) kaupunginhallitus on päättänyt, ettei uskonnollisille järjestöille ja yhdistyksille myönnetä kaupungin avustusta "uskonnon harjoittamiseen ja uskonnollisen sanoman levittämiseen".

Tällainen päätös syrjii uskonnollista yhdistystoimintaa. Verkkosivuilla Tampere mainostaa suurin kirjaimin olevansa ketään syrjimätön kunta. Puheet ja teot ovat nyt räikeässä ristiriidassa ja vastoin myös YK:n ihmisoikeuksien julistusta. Kaupunginhallituksen tulisi tehdä ketään syrjimättömiä päätöksiä.

Kristillinen järjestötoiminta on aina avointa kaikille. Se on paljon muutakin kuin "uskonnon harjoittamista ja uskonnollisen sanoman levittämistä".

Toimin yli 20 vuotta Kristillisen Eläkeläisyhdistys Ikinuoret ry: n kuoron säestäjänä. Kokoonnuimme joka kuukausi yhteiseen tilaisuuteen jakaen iloja ja murheita toisiamme tukien. Teimme pitkin vuotta paljon monia retkiä lähelle ja kauas.

Yhdistyksemme kuoro lauloi aina kokoontumisissa ja yhteisissä juhlissa. Musiikki ja kuorolaulu ovat tutusti hyvin terveellistä toimintaa ja hyödyttää ihmistä monella eri tavalla. Puolisoni opasti tietotekniikassa ja piti yllä yhdistyksemme verkkosivuja.

Kuukausitilaisuuksissa söimme yhdessä ja vaihdoimme kuulumisia, eikä yhteydenpito kuukausitilaisuuksiin jäänyt. Yhteyttä pidettiin myös muulloin, ja aina autettiin toisiamme milloin missäkin asiassa. Tätä kutsuimme lähimmäisenpalvelukseksi. Liikuimme myös paljon yhdessä.

Kuukausitilaisuudessa oli aina joku puhuja. Aiheita oli laidasta laitaan. Milloin neuvottiin pankkiasioissa tai edunvalvontavaltuutuksen tekemisessä tai terveysasioissa asiantuntijan voimin.

Puheisiin liittyi myös kristillistä sanomaa puhujan mukaan. Kaikki nuo vuodet ovat olleet antoisaa yhdessä oloa.

Ihminen on kokonaisuus. Uskonto erottaa ihmisen elämästä. Ei uskontoa voi panna pois päältä tietyllä kellon lyömällä, eikä Jumalan olemassaolo ala vasta 18-vuotiaana. Lapsellakin on oikeus uskontoon ja uskonnolliseen kasvatukseen.

Uskonnollisia yhdistyksiä ei saa syrjiä kaupungin toiminnassa. Kaikkia tulee tukea toiminnan avuntarpeen ja monipuolisuuden perusteella. Näin tehdään varmaan myös poliittisten yhdistysten suhteen Tampereella.

Kirsti Heiliö

lastentarhanopettaja
musiikin varhaiskasvattaja
Tampere

Puhelin pois jumalanpalveluksen ajaksi

Olen käynyt monissa kirkoissa ja seurakuntatilaisuuksissa, ja olen huomannut, että niissä on ollut yhteisiä piirteitä, nimittäin esimerkiksi jumalanpalveluksessa kirjoitellaan Facebookiin.

Eikö se kännykkä nyt voi olla rauhassa siellä kassissa

tai taskussa sen tunnin ajan, minkä jumalanpalvelus kestää? Eivät ne tekstit sieltä mihinkään häviä.

Itse laitan aina kännykän äänettömälle ennen kirkkoon menoa, korkeintaan otan sen esiin, jos otan kuvan tilaisuudesta.

Tunti ilman kännykkää

Uusi viini – uudet leilit

Totuus ei pala tulessakaan. Raamatut, Koraanit sun muut palavat kyllä tulessa, mutta totuus jää. Se pysyy ja paranee aikojen saatossa tiedon ja ymmärryksen kasvaessa. Se on enemmän kuin kirjain kirjoissa.

Ei pelkkä kirjaviisuus auta yhtään, jos ymmärrys puuttuu. "Sana on sinun suussasi ja sydämessäsi, että voit sen täyttää."

Jumalamme on muuttumaton. Mutta Hänen tuutensa valossa ihmiskunnan käsitys ja ymmärrys Hänestä muuttuu ja kehittyy kuin viini. Sekin kypsyy ja paranee ajan mukana.

Eila Kämäräinen

Ihmisapinan tulevaisuus

Pystyykö...
älykäs ihmisapina turvaamaan oman tähtensä tulevaisuuden, kun talousjärjestelmä on sodassa luontoa ja ihmistä vastaan?

Riittääkö...
ihmisapinan vähäinen ihmisyyys pysäyttämään järjen, joka synnytti ilmastonmuutoksen?

Onnistuuko...
ihmisapina omaksumaan uudenlaisen taloudellisen kirjanpidon; maan, veden- ja ilmastonhoidon?
Yhteisen luontosopimuksen maailmankatsomuksen ihmiskunnalle.

Jääkö...
ihmisapina seisomaan voittajana omalle tähdelleen maapallolle siniselle vesiplaneetalle?

Raikkaita tuulia ihmisapinalle.
Nähdä kirkastuvaa katsetta.
Ilman toista ihmistä ja luontoa.
Ei ole mitään, minkä takia olisimme olemassa.

Sinisellä vesiplaneetalla
kodillamme maapallolla

Seppo Koskima

Kirjoita mielipiteesi Sillan lukijapalstalle!

Kirjoita Sillan yleisönosastoon mieltäsi askarruttavasta asiasta tai anna palautetta lehdestä. Tekstin ihannepituus on noin 1200 merkkiä välilyönteineen.

Lukijalta-palstalla julkaistavaksi toivottuihin teksteihin on aina liitettävä lähettäjän nimi ja yhteystiedot.

Jos haluat tekstin julkaistavaksi nimimerkillä, laita

siitä maininta tekstin yhteyteen ja käytettävä nimi-merkki. Tällöin yhteystiedot jäävät vain toimituksen tietoon.

Palautetta ja lukijapostia voi lähettää osoitteisiin: toimitus@siltalehti.fi, Silta, Tampereen ev.lut. seurakuntayhtymä, PL 226, 33101 Tampere ja siltalehti.fi/palaute.

HENGEN LEIPÄÄ

Essi Lehtinen

Viestinnän asiantuntija

Siunatkaa niitä, jotka teitä kiroavat

"Älkää vastatko pahaan pahalla, älkääkä herjauksen herjauksella, vaan päinvastoin siunatkaa. Siihen teidät on kutsuttukin, jotta perisitte siunauksen." (1. Piet. 3:9)

Siunaaminen on supervoima. Se elää siellä, missä on ihan erityistä ystävyyttä, joka syntyy uskovien välille. Siellä, missä on tultu ja tullaan yhdessä Jeesuksen eteen ja koetaan, että olemme yhtä Hengessä ja totuudessa.

Terveet rajat ja terve viha ovat todella tärkeitä, mutta minusta niiden lisäksi on hyvä muistaa, että inhimillisen elämän läpeensä kokenut Jeesus opettaa aika radikaalisti "siunaamisesta kuitenkin".

Parempina päivinä toisten siunaaminen on helppoa. On ilo toivottaa siunausta lähtiessä ja rukoilla läheisten puolesta, kun heitä rakastaa.

Huonompina päivinä on upeaa, jos on joku, jo-

Minua on muistutettu kiukkuni kohteen siunaamisesta. Kehotus kirveli hetken, mutta päätin kokeilla.

ka uskaltaa muistuttaa Jeesuksen sanoista. Silloin kun on joutunut katkeraan riitaan ja tuntuu vain kohtuulliselta pitää vastapuolta yksin syyllisenä tilanteeseen.

Siunatkaa niitä, jotka teitä kiroavat, rukoilkaa niiden puolesta, jotka parjaavat teitä. (Luuk. 6:28)

On tottakai riski ihmisten kesken muistuttaa toista siitä, että nyt voisi juuri olla sellainen hetki, josta Jeesus puhuu.

Kuka tahansa ei uskalla muistuttaa toista, eikä muistuttaminen aina kannatakaan. Muistuttaminen vaatii jo aiemmin rakentunutta luottamusta ja yhteyttä.

Siunaamaan uskaltaa kehottaa siellä, missä on Raamattu-piirejä, soluja, talleja, ystäviä ja WhatsApp-ryhmiä.

Minua on muistutettu kiukkuni kohteen siunaamisesta. Kehotus kirveli hetken, mutta päätin kokeilla. Sen sijaan, että olisin kerrannut katkeruuttani, siunasin, vaikka en oikeastaan halunnut, eikä se tuntunut miltään.

Vähitellen ajatuksiini tuli väljyyttä ja aloin nähdä toisin tilanteen ja sen toisen ihmisen. Konkreettisia muutoksia alkoi myös tapahtua.

Yhdessä muiden kanssa rukoillessa voi tuntea Jeesuksen nimessä yhä uudelleen rauhan. Sen varassa pystyy siunaamaan ja voi vapautua taakkoista. ✨

Kirjoittaja on Tampereen seurakuntien viestintäjohtokunnan puheenjohtaja ja opettelee siunaamista yhä uudelleen.

Hengen leipää on *Silta*-lehden juttusarja, johon toimitus pyytää kirjoituksia seurakuntalaisilta sekä seurakuntien työntekijöiltä.

Kuva: Hannu Jukola

Uusi kolumnisti Hannele Huhtala: "Katselen maailmaa yhteiskunnallisista ja kirjallisista silmilasein"

S illan helmikuun numerossa aloittava kolumnisti on Hannele Huhtala, joka on Katulehti *Roheen* päätoimittaja. Hän toimii myös kustantajana tietokirjakustantamo Vastapainossa.

Näin Hannele Huhtala kertoo itsestään ja ajatuksistaan:

Istun ratikassa ja mietin, miten kuvailisin itseäni ja sitä, miten näen yhteiskunnan ja Tampereen. Oman elämäntarinansa saa näyttämään suoralta ja selkeältä kuin ratikanraiteet, vaikka tietysti se on ollut täynnä remonttityömaita ja kiskoille ajaneita autoja pysäyttämässä liikenteen. Puhumattakaan pitkistä valtuustokeskusteluista siitä, että minnepäin jatketaan vai jatketaanko ollenkaan, ja kuka maksaa.

Synnyin nokialaiseksi, mutta Nokialta tieni lukioon Tampereelle, sitten opiskelemaan media-alaa Turkuun ja käytännöllistä filosofiaa Helsinkiin. Pääkaupunkiseudulta löysin opiskelujen jälkeen mielekästä työtä: työskentelin toimittajana *Voima*-lehdessä ja myöhemmin päätoimittajana *Iso Numero* -katulehteä vuosina 2015–2019. Molemmissa lehdissä keskiössä ovat olleet kulttuuri ja yhteiskunnallinen elämä, ja niiden tarkasteleminen on ohjannut omia elämänvalintojani ja uraani.

Juuri ennen koronaa minulle iski kai keski-ikäinen kriisi, ja oli tehtävä muutoksia: jätin silloisen työni ja elämäni Helsingissä, hyppäsin junaan ja muutin Tampereelle, lähelle vanhempiani ja sukuani. Syksyllä 2019 aloitin kustantajana Vastapaino-tietokirjakustantamossa Yliopistonkadulla.

Tampereelta löytyikin puoliso, ja sitten tuli vauva. Vanhempainvapaalla se iski: nyt jos koskaan voisin perustaa oman katulehden.

Kaikki se, mitä olin oppinut *Iso Numerossa* oli niin mullistavaa: on mahdollista tehdä mielekäs-

tä aikakauslehteä, jonka myymisellä usea ihminen pääsee parantamaan omaa tulotasoaan. Katulehti on myös tietynlaista kaupunkiaktivismia: tavoite on muuttaa katukuvaa, nostaa esiin kysymyksiä siitä, kuka kadulla saa olla ja mitä siellä saa tehdä.

Roheen perustajakumppaniksi löytyi Vanhan kirkon pappi Olli Viljakainen ja joukko järjestöjä. Siitä alkoi Roheen tarina. Ensimmäinen pirkanmaalainen katulehti ilmestyi huhtikuussa 2022, ja sillä tiellä ollaan.

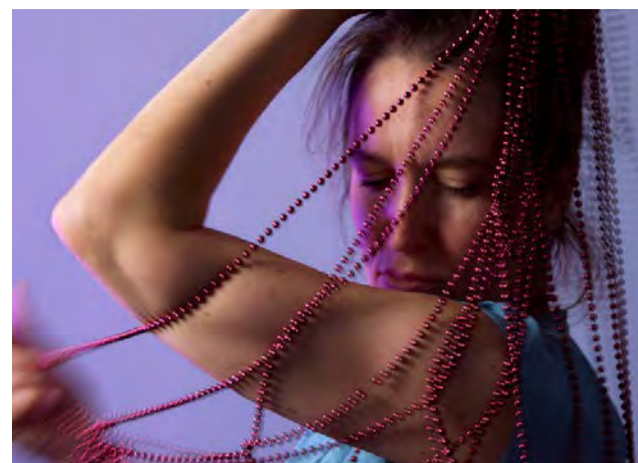
Katulehtityö pakottaa katsomaan kaupunkia sen heikommien pärjäävien kansalaisten näkökulmasta. Katulehti ei tietenkään ole ratkaisu ihmisen kaikkiin ongelmiin, mutta mahdollisuus tienata – todella matalalla kynnyksellä – itselleen rahaa tuo aika monelle toivoa.

Rohee toimii keskustassa Vanhalla kirkolla ja torstaisin Hervannassa yhteisökeskus L8:ssa. Katulehtityön myötä Tampereen kulmat ovat tulleet tutuiksi, ja järjestökenttä alkaa hahmottua. Olen päässyt tutustumaan ihmisiin, jotka tekevät työtä koko sydämellään.

Roheen myötä olen tavannut ihmisiä, joiden elämässä on ollut tiukoja käänteitä, mutta jotka ovat selviytymisen tiellä. Joka päivä kuulen jotain, mikä on ihanaa ja luo toivoa, mutta toisaalta usein myös jotain, mikä raivostuttaa ja saa toimimaan.

Katselen maailmaa siis yhteiskunnalliset ja kirjalliset lasit päässäni. Itseni vien mieluusti joogatunnille, soijamaito-latelle tai kirjakauppaan. Uusi lukupiiri on herätellyt kaunokirjallisuusharrastustani. Perheeni vien mieluusti kirjastoon, taidenäyttelyyn tai ulkoilemaan Raholan lähimetsiin. Tai sinne Nokialle mummulaan. ♦

Hannele Huhtalan kolumni sivulla A 16 sekä verkkolehdestä, osoitteessa silta.fi/puheenvuorot

Kuva: Marja Skaffarin arkisto

Marja Skaffari tulkitsee naismystikkojen kokemuksia Hurmos-esityksessä.

Hurmos kertoo naismystikkojen kokemuksista

Hurmos on esitys, joka liikkuu unen ja valheen, kontrollin ja antautumisen, keveän ja raskaan, ennalta sovitun ja hetkessä improvisoidun rajalla. Teos on valmistunut Tampereen Työväen Teatterin residensissä.

– Vuosia sitten tapasin naisen, joka kertoi lapsuudessa kohtamastaan unissasaarnaajasta. Halusin tietää heistä lisää, kertoo esityksen näyttelijä, ohjaaja ja dramaturgi **Marja Skaffari**.

Skaffari hankki tietoa eri maissa ja eri vuosisadoilla eläneistä naisista, jotka olivat mystikkoja tai saarnaajia, ja joilla oli voimakas henkilökohtaisen yhteyden kokemus pyhään.

– Ryhdyin työryhmäni kanssa tutkimaan pyhän kehollisia ja äänellisiä ilmentymiä. Syntyi teos, joka katselee henkisyttä ja hengellisyttä. Se käsittelee valtaa, kauneutta, kipua ja vapautumista inhimillisenä kokemuksena, jotakin kohti kurottaen.

Esitykset 9.2. ja 10.2. Tampereen Työväen Teatterin Kellari-näyttämöllä

Ekopaasto liittyy kristilliseen paastoperinteeseen

Suuri paasto eli laskiaisesta alkava, seitsemän viikkoa kestävä paastonaika on erityisesti valmistautumista pääsiäiseen. Ekopaasto puolestaan on Suomen evankelis-luterilaisen kirkon, Kirkon Ulkomaanavun ja Suomen ympäristökeskuksen ja useiden järjestöjen aloittama hanke.

Sen tavoitteena on, että paastoaja luopuu elämänsä mukavuuksista koko luomakuntaa ajatellen. Mahdollisuuksia ovat esimerkiksi luopuminen turhasta kulutuksesta, autoilun vähentäminen ja oman hiilijalanjäljen pienentäminen.

Vuoden 2024 Ekopaastossa kierrätetään viime vuonna hyväksi havaittua teemaa: "Arjen tekoja, toivon sanoja." Ekopaastoa vietetään 14. helmikuuta – 30. maaliskuuta.

Valtakunnallisessa kampanjassa innostetaan liittymään pääsiäispaastoon. Arkipiispa **Tapio Luoma** sanoo: "Meistä jokainen voi osaltaan olla mukana hillitsemässä ilmastonmuutosta ja lievittämässä ilmastoahdistusta, omaansa tai muiden."

"Tänään vuonna haastamme myös sinut mukaan: jaa somessa omia arkisia toivon tekoja ja sanoja ja kerro, millä arjen teolla sinä rakennat toivoa."

Esiin nostetaan myös toivon ja yhteisöllisyyden merkitys. "Vetäytyminen ja hiljentäminen voivat hoitaa ja rauhoittaa mieltä, ja sitä kautta herättää toivon. Silti paasto ei ole vain sisänpäin kääntymistä, vaan oman toiminnan pohtiminen ja luopumisen opetteleminen voivat hyödyttää myös lähimmäistä ja luomakuntaa. Lopulta todella merkitsevät asiat elämässä syntyvät Jumalan armosta, meille rakkaita ihmisistä ja meitä ympäröivän luomakunnan rikkaudesta."

Ekopaastoa voi seurata somessa tunnisteella #ekopaasto. Vinkkejä esimerkiksi kestävämpään ruokavalioon tai energian säästämiseen löytyy myös osoitteesta ekopaasto.fi.

Ekopaasto rohkaisee kokeilemaan kohtuutta ja vahvistamaan luontosuhdetta. Ekopaasto on myös helppo yhdistää ruokapaastoon vaikkapa liharuista luopumalla.

Kuva: Aarne Orrnio

Haukatakko vai ei? Pihla Pohjolainen näyttlee muun muassa Eevaa.

Tuttua kertomaa uusista näkökulmista

Erin Schields on kiehtovalla tavalla yhdistänyt Raamatun kertomukset ja nykypäivän tilanteet limittyviksi kerroksiksi näytelmässä *Paradise Lost*, joka pohjautuu John Miltonin samannimiseen runoelmaan vuodelta 1667. Tähän teokseen TTT:n Kellariteatteri on tarttunut Suomen-kantaesityksellään *Kadotettu paratiisi*.

Miksi Jumala loi Edenin, ja mitä sitten tapahtui. Kun olo kävi tylsäksi, tieto alkoi janottaa. Jumala oli kuitenkin tehnyt tietämisestä synnin, johon lankeamista seurasi itsekkyys ja himo.

Ohjaaja Janne Pellinen kertoo, että häntä kiinnostavat tarinat ja myytit: ne kertovat ihmisistä jotain perustavanlaatuisia. ”Synninlankeemuksessa on siis pohjimmiltaan kysymys ihmiseksi, aikuiseksi kasvamisesta”.

Ihmisen touhu on epämääräistä, todetaan. Oivaltavuudellaan ja hienolla näyttelijätyöllään näytelmä irrottaa yleisöstä naurut ja puristaa kohtaamaan historiaa. Mutta muistuu perisynti mieleen esimerkiksi siinä kokonaisuudessa, että ihmisen toiminta, eli ympäristötuhot ja sodat, uhkaa tuhota sen, mitä paratiisista on jäljellä?

Jumalan Poika (Jari Ahola) haluaa puo-

lustaa ihmisiä, mutta tässä näytelmässä Hän osaa myös valehdella.

Vapaustaistelijana esiintyvä Saatana (Riikka Papunen) – joka on niin persoonitunut, että hänestä kerrotaan Raamatun tavoin isolla alkukirjaimella – osaa kyllä houkuttaa ja rakentaa salajuonia: hän toteaa, että helvetissä kaikilla on sananvalta, kun taas taivaassa omahyväinen Jumala määrää kaikesta.

Mitä iloa on rakkaudesta, jos sitä ei anneta vapaaehtoisesti, pohditaan. Rakkaus onkin tässä tulkinnassa Saatanan mielestä Jumalan sorron lempityökalu, sillä näin rakkauden kohteella jää Häntä kohtaan ikuinen velka.

Jotta voi olla hyvää, vastapainona täytyy olla pahaa. Monta muutakin ajatusta herättävää viittausta vilahtelee matkan varrella. Tietämisensä herännyt Aatami (Verner Lilja) vaikuttaa tietävän jopa sen, mistä naisten asema juontaa juurensa.

Kadotettu paratiisi leikittelee kliseillä ja hauskuttaa runoilun hölmöyksillä, mutta tarjoilee myös ymmärrystä ihmiskuntaa ja jopa paholaista kohtaan. ♦

Asta Kettunen

Taivaan ja maan välillä seikkailevilla enkeleillä on hohtavat avaruuspuvut. Kuvassa keskellä ylistää Verner Lilja, vasemmalla ovat Heidi Kiviharju ja Hiski Vihertörmä, oikealla Petra Ahola ja Pihla Pohjolainen.

Konserttitarjotin

Monenlaista musiikkia
Kirkon juhlilla
Tampereella 17.–19.5.
kirkonjuhlat.fi/ohjelma/
musiikki

Viitosen Piia toivottaa kuulijat tervetulleiksi kauniin ja koskettavan musiikin äärelle Lielahden kirkkoon. Hänen haastattelunsa on luettavissa *Silta*-lehden vuoden 2021 tammikuun numerosta.

Viitosen Piia Gospelkirkossa

Laulaja ja lauluntekijä Piia Viitonen nostaa kuin vierestä kuiskaten lauluissaan esille pienieleisesti suuria ja koskettavia kysymyksiä.

Viitosen Piian soolokonsertti Lielahden Gospelkirkossa alkaa perjantaina 16.2. kello 19. Ennen konserttia on mahdollista istahtaa kahvikupin äärelle Gospel Cafessa jo kello 18 alkaen.

Vapaa pääsy, ohjelma 10 € Harjun seurakunnan lähetystyölle

Urkusävelmiä Ruotsista

Tuomiokirkon urkukonserttisarjassa esiintyy 6. maaliskuuta kello 19 ruotsalainen Ralph Gustafsson.

Konsertti on osa Organum-seuran järjestämää Helsingin urkufestivaalia. Edeltävänä päivänä Gustafsson pitää Tuomiokirkossa mestarikursin ruotsalaisesta 1900-luvun vaihteen musiikista.

Kurssille odotetaan osallistuvan urkureita eri puolilta Suomea.

Ralph Gustafsson on pitkän uran tehnyt urkutaiteilija, pedagogi ja kirkkomuusikko. Hän on tullut tunnetuksi konserttiurkurina, Tukholman Maria Magdalenan kirkon urkurina sekä Tukholman kuninkaallisen musiikkikorkeakoulun urkujensoiton professorina.

Konsertti järjestetään yhteistyössä Organum-seuran kanssa. Seura järjestää konsertteja, koulutuksia ja seminaareja, julkaisee urkuihista kirjallisuutta ja tuo yhteen kaikki urkutaiteesta kiinnostuneet. Organum-seura on perustettu vuonna 1964 ja on siten Pohjoismaiden vanhin urkuseura.

Vapaa pääsy, ohjelma 10 €

Nummet laulavat

Händel-kuoro ja Kamarikuoro Camena pitävät yhteiskonsertin Tuomiokirkossa sunnuntaina 18. helmikuuta kello 17.

Nummet laulavat -konsertin pääteoksena on englantilaisen kansallisromantiikan vahvan nimen Ralph Vaughan Williamsin messu G-molli kaksoiskuorolle ja solisteille. Lisäksi kumpikin kuoro laulaa erikseen säveltäjän kuorolauluja.

Konsertin johtavat Debra Gomez-Tapio ja Jani Laaksonen.

Solisteina laulavat sopraano Anu Mattila, tenori Mats Lillhannus, mezzosopraano Sanna Kola ja baritoni Lauri Solin.

Liput 25/20 €, ennakkoon lippu.fi

Lisää Anu Mattilasta sivulla A 20

Iloviestiä yli seurakuntarajojen

Kun Aleksanterin kirkkoon saatiin 90-luvun alussa Vaasasta innostavia lauluvieraita, viritti se idean perustaa samanmoinen hengellisiä lauluja esittävä ryhmä Tampereelle. Viestiveljien toiminta käynnistyi viidellä laulajalla Kansanlähetyksen suojeluksessa.

Vuoden kuluttua laulavia miehiä oli yhdessä jo kuoron verran, ja nyt 30 vuoden jälkeen puolensataa. Mukana on yhä samoja ihmisiä kuin alkutaipaleella.

– Laulajien keski-ikä on 73, mutta tuntuu, että kuorollemme, ja varsinkin ikääntyneiden ja keski-ikäisten keskuudessa vanhemmilla hengellisillä lauluilla, on paikansa, sanoo reilut 20 vuotta kuoroa johtanut **Jarmo Ojanperä**.

Viestiveljet on ahkera esiintyjä, sillä vuosittain se on mukana 60 tilaisuudessa, kuten jumalanpalveluksissa, Mummon Kammarilla ja palvelutaloissa. Keikkoja on ympäri Suomeakin, mutta eniten Pirkanmaalla. Vakiotapahtumat ovat vappuaaton musiikkijuhla Aleksanterin kirkossa ja yhteislaulutilaisuus Laikunlavalla.

Päämääränä on tavoittaa mahdollisimman moni Jumalaa etsivä ilman kirkkokuntarajoja. Yhteiskristillisessä yhteisössä lau-

Kuva: Joel Hildén

Vanhat hengelliset laulut ovat Viestiveljet-kuoron ohjelmiston ydintä.

lajien seurakuntayhteyttä ei kysytä. Suurin osa kuuluu luterilaiseen seurakuntaan, mutta myös adventti- ja baptistikirkkoon, Helluntaiseurakuntaan, Vapaakirkkoon ja Pelastusarmeijaan. Koelauluakaan ei ole.

– Meillä on sosiaalinen yhteys, ja laulamme sillä lahjalla, mikä meille on annettu, toteaa Ojanperä.

Maaliskuussa Viestiveljet juhlistaa tai-

valtaan Aleksanterin kirkossa. Juhlakonsertissa harmonikkaa soittaa Tauno Vesterinen, kitaraa Jarmo Ojanperä, viulua Kimmo Kivivuori, pianoa Vilho Salomaa ja Kyösti Suutari ja saksofonia Alpo Rompanen.

Samalla julkistetaan seitsemäs levy *Yllä pilvien*. Sille on tulossa muun muassa kaksi uutta laulua Hannu Huhtalalta, Lasse

Heikkilän *Laulu Suomelle* ja ukrainalainen kansansävelmä *Hiljainen tienoo*. ♦

Elisa af Hällström

Viestiveljien 30-vuotisjuhla Aleksanterin kirkossa 2.3. klo 14. Mukana Leonard Stenroos. Vapaa pääsy, kolehti Tuomio-kirkkoseurakunnan diakoniatyölle ja Viestiveljet ry:n työn tukemiseen

Gospelmusiikki juhlii Nokia Arenalla la 24.8.
Lisää: glowfestival.fi

Konsertteja 7.2.–6.3.2024

Lounasmusiikkia – Valoksi maailmaan!
ke 7.2. klo 12–12.30 Aleksanterin kirkko
Anu Mattila, laulu
Katja Mäkiö, urut ja piano
Vapaa pääsy, mahdollisuus lahjoittaa Yhteisvastuulle

Cafe Barock
ke 14.2. klo 18 Pispalan kirkko
Kaisa Kelloniemi, sopraano
Sanna Kola, mezzosopraano
Elina Aho-Kuusama, altto
Mats Lillhannus, tenori
Lauri Solin, baritoni
Pekka Alonen, basso
Liput 20/15 €

Mikhail Troshkinin pianokonsertti
la 17.2. klo 18 Tuomiokirkko
Liput 15/10 €, ennakkoon lippu.fi

Lounasmusiikkia – Salut d'amour
ke 6.3. klo 12–12.30 Aleksanterin kirkko
Olga Iartseva, viulu
Katja Mäkiö, piano ja urut
Vapaa pääsy, mahdollisuus lahjoittaa Yhteisvastuulle

Lauluja rakkaudesta ja rajallisuudesta

Tampereen seurakunnilta muusikon virasta vanhempainvapaalla oleva **Peter Joukainen** julkaisi hiljattain pitkään työstämänsä musiikkia. Elämän ruuhkan takia levyprojekti kesti kymmenkunta vuotta.

– Oli pieniä ja isoja syitä. Perhe-elämää, rakennettiin talo, sitten tuli koronaa. Meillä on nyt kolme isompaa kouluikäistä lasta ja yksi iltatähti, jota tässä nukuttelen, Joukainen kertoo kotona Lempäälässä.

Hän toteaa henkisen kynnyksenkin olleen olemassa.

– Niin kauan kuin ei julkaise, kaikki on periaatteessa mahdollista. Sitten, kun julkaisee, pitää luottaa siihen, että se kantaa, hän pohtii.

Joukainen toivoo *Nuori mies* -levyn herättävän monenlaisia hyviä.

– Musiikki on tunteen välitystä, ei tiedon. Toivoisin, että musiikkini olisi lohduttavaa, hoitavaa ja puhuttelevaa. Näistä lohduttava on tärkein asia.

Laulun aiheita Joukainen on löytänyt läheltä: läheisistä. Myös kuolemaa hän käsittelee.

– Tietyt teemat toistuvat useasti. Mietin melkein joka biisissä ajan kuluja ja elämän rajallisuutta ja sitä kautta myös hengellisiä teemoja, Joukainen sanoo.

Usko pohjalla, sanat pinnassa

Hänen omasta taustastaan huolimatta uskon kysymykset eivät ole sanoitusten keskiössä, ja se voi tuoda uutta yleisöä.

– Nämä eivät ole niin hengellisiä lauluja. Toivon, että ne olisivat kenen tahansa lähestyttävissä. Toivon, että hengellisyys on syvästi läsnä, siellä pohjalla. Pohjahan on tärkeä. Perustukset ovat tärkeät talossakin, vaikka ne eivät näy, Joukainen muistuttaa.

Äänite tehtiin studiossa liven tapaan: koko bändin soittaessa yhdessä, ei instrumentti kerrallaan.

– Laitettiin kerralla purkkiin niin paljon kuin mahdollista. Soitto on rehellistä soittoa oikeilla soittimilla. On myös kaksi sähkökitaraa, ja itse soitan akustista, Joukainen kertoo. Lopputulos on laulaja-lauluntekijävetoinen.

– Bändin kanssa toivottiin, että soitto tukee tekstiä. Vaimoni Laura laulaa stemmoja. Taustalaulukin on miksatu pintaan.

Albumin tuotto menee lyhentämättömänä lastensuojelutyöhön keskittyvän Icehearts-yhdistyksen toimintaan. Ensi kuussa Joukaisen kirjoittamia uusia lauluja voi kuulla Messukylän majatalossa Peter ja Laura Joukaisen esittäminä. ♦

Elisa af Hällström

Peter Joukainen Duo: Kaipauksen majatalo Messukylän kirkossa 22.3. klo 18.30, vapaa pääsy

Kuva: Hannu Jukola

Jos paljastan syvimmän haavoittuvuuteni, toinen ei käytä sitä hyväksi, kuvailee Peter Joukainen itselleen tärkeintä kappaletta *Jos emme pelkäisi tuoreella albumillaan Nuori mies*.

Anu Mattilasta tuli muusikko osittain ystävän kannustamana. Hän laulaa Aleksanterin kirkossa 7.2. ja Nummet laulavat -konsertti kuullaan Tuomiokirkossa sunnuntaina 18.2. kello 17.

Kuva: Hannu Jukola

Taivainen ääni heläjää Tampereella

Sopraano, kanttori **Anu Mattila** huokaa astuessaan talven ihme- maahan koiransa kanssa.

– Iloitsen eilen vedetyistä la- duista. Osa menee viereiseltä pelloilta. En kaipaa mihinkään. Sitä miet- ti, että Tampereella on kivaa. Sitten on niin ihanat maisemat täällä, ettei näitä vaihtai- si, Nokian laitamalla asuva, Sarkolan sata- kieleksikin muusikkoystävänsä nimeämä Anu Mattila sanoo.

Keskiviikkona 7. helmikuuta hän laulaa Katja Mäkiön urkusäestämänä Aleksante- rin kirkossa. Ohjelmassa on Vesa Koski- maan Mattilalle säveltämä *Voix céleste*, tai- vainen ääni.

– Katjan koti on mummulani naapuri Perhossa. Ollaan lapsesta asti tiedetty toi- semme, Mattila iloitsee.

Seuraavalla viikolla hän on Händel-kuo-

ron ja Kamarikuoro Camenan konsertin solistina Tampereen tuomiokirkossa.

– Anulla on kaunis ääni. Ralph Vaug- han Williamsin G-mollimessu on sille täy- dellisellä alueella. Hän osaa genren hyvin, sanoo vuosia Mattilan kanssa työskennel- lyt kuoronjohtaja **Debra Gomez-Tapio**.

– Haluan välittää musiikin ihmettä ja iloa ja Jumalan huolenpitoa ja lohtua. Ja olen iloinen, että on pitkää aikaa solisti- keikkaa, Mattila sanoo.

Mattila on työskennellyt Sastamalan seurakunnassa 15 vuotta, josta osan johta- vana kanttorina. Hän johtaa lapsikuoroa ja Sastamala Gospelia sekä on kolmessa lau- luyhtyeessä. Kesällä on paljon lauluiltoja.

Viime keväänä kirkkomuusikoiden am- mattiliitosta soitettiin. Mattila purskahti it- kuun: hänet oli valittu Vuoden kanttoriksi.

– On kiitollisuus siitä, että vaikka on ol-

lut haastavia aikoja kanttoriudessa, kaikki on kannattanut.

Mattilan sanoin se, että ”tavallinen kant- tori” nimettiin, herätti hänessä ristiriitaa.

– Kun piti lähteä hakemaan palkintoa, sanoin miehelleni Jarille, etten kehtaa. Mi- tä huippukollegat miettivät, kun onhan se tosi iso tunnustus, hän kertaa.

Nuorempana Mattila ei uskonut, että musiikista olisi hänelle ammatiksi.

– Olen soittanut viiden vanhasta pia- noa, ollut lapsikuorossa ja käynyt musiik- kilukion Kaustisella. En uskonut, että pää- sen opiskelemaan musiikkia, joten hain sai- raanhoitajaksi. Minulla on aina ollut kova hoivavietti. Yhä vanhainkodeissa käydes- säni silittelen pappojen päitä.

– Kun palasin Perhoon, pääsin vanhain- kodille hoitoapulaiseksi. Talvella yksi tut- tu soitti, että nyt haetaan Tampereen kant-

torikouluun.

Mattila pääsi, kuten nykyinen puoliso- kin. Mattila jatkoi kirkkomusiikkiopinto- ja myös Sibelius-Akatemiassa.

Perheen lapset ovat kokeneet kanttorei- den työajattomuuden vaikutuksen arkeen.

– Kun lapset eivät olleet koulussa, koto- na oli hoitaja. Sitten työt olivat vuorohoi- dossa. Miten ollaan selvitty ja kuka meidän lapset on kasvattanut, äiti melkein nauraa.

Lasten ollessa pieniä heille luettiin iltarukous ja laulettiin iltalaulu.

– Helmi on ollut ekaluokalta asti sellai- nen, että laulaa stemmaa. Aino laulaa melodiaa. Joskus Helmi opetteli tenoristem- man ja laulettiin kolmiäänisesti.

Muutamia vuosia sitten Mattila valmis- tui laulopedagogiksi. Hän haaveilee äänen- muodostuksen opettamisesta kuoroille. ♦

Elisa af Hällström

Helmikuun ekovinkki:

Kompostori talviunessa?

Pakkanen on tänä talvena paukkunut ennätyslukemis- sa, ja pitkään jatkunut kylmä sää on hyydyttänyt monen kotikompostorin.

Jäätymisestä ei ole haittaa kompostorille tai syntyvälle kompostimullalle. Jos kom- postori pieneliöineen uinuu talviunta ja uhkaa siksi täyt- tyä, on aika herätellä se.

Hyvin eristetyt lämpö- kompostorin käynnistäminen onnistuu helposti kotikonstein. Pieneliöt virkistyvät, kun saavat ulkopuolista lämpöenergiaa.

Kompostoriin ei kuitenkaan saa kaataa kuumaa vettä. Kuuma vesi kannattaakin laskea kanisteriin ja haudata se kompostorin pintajätteeseen. Kanisteriin vaihdetaan uusi lämmin vesi päivittäin muutaman vuorokauden ajan. ♦

Lähde: Biolan

Kuva: Yrve Jyhäsalo

Lisää: siltalehti.fi/ekovinkki

